

ZDRUŽENJE OBČIN SLOVENIJE

PRIROČNIK ZA OBČINSKE FUNKCIONARJE

Ljubljana, december 2022

Zdrúženje občin Slovenije
The Association of Municipalities of Slovenia

E mail: info@zdruzenjeobcin.si

www.zdruzenjeobcin.si

Izdalo in založilo Združenje občin Slovenije

Odgovorna urednica:

Polonca Drofenik

Avtorji:

Polonca Drofenik

Mateja Krvina

Oblikovanje in tisk:

ART 32, d.o.o., grafični studio Novo mesto

PRIROČNIK ZA OBČINSKE FUNKCIONARJE

Ljubljana, december 2022

KAZALO

4

1. UVOD	7
2. NA KRATKO O DELU ZDRUŽENJA OBČIN SLOVENIJE	8
3. DELO ZOS V MANDATU 2018-2022	9
4. SPLOŠNO O LOKALNI SAMOUPRAVI V REPUBLIKI SLOVENIJI	16
4.1 USTAVA REPUBLIKE SLOVENIJE	16
4.2 EVROPSKA LISTINA LOKALNE SAMOUPRAVE	17
4.3 ZAKONI	17
5. STATUS OBČINSKIH FUNKCIONARJEV	19
5.1 NARAVA IN TRAJANJE MANDATA OBČINSKIH FUNKCIONARJEV	19
5.1.1 Člani občinskega sveta	19
5.1.2 Župan	19
5.1.3 Podžupan	19
5.2 NAČIN OPRAVLJANJA FUNKCIJE IN PLAČILO ZA OPRAVLJANJE FUNKCIJE	19
5.3 OBVEZNOSTI FUNKCIONARJEV PO ZAKONU O INTEGRITETI IN PREPREČEVANJU KORUPCIJE	20
5.3.1 Nasprotje interesov	20
5.3.2 Omejitve poslovanja	21
5.3.3 Nezdržljivost opravljanja funkcije in izjeme	21
5.3.4 Prepoved članstva in dejavnosti	22
5.3.5 Lobiranje	23
5.3.6 Premoženjsko stanje	23
5.3.7 Prepoved in omejitve sprejemanja daril	24
5.4 NADOMESTITEV OBČINSKEGA FUNKCIONARJA	25
5.4.1 Nadomestitev člana OS	25
5.4.2 Nadomestitev župana	26
5.4.3 Nadomestitev podžupana	26
5.5 PRENEHANJE MANDATA	26
6. DELO ORGANOV V OBČINI	28
6.1 ŽUPAN	28
6.2 PODŽUPAN	28
6.3 OBČINSKI SVET	29
6.4 NADZORNI ODBOR	30
6.5 OBČINSKA UPRAVA	31
6.6 SKUPNA OBČINSKA UPRAVA	31
7. AKTI OBČINE	33
7.1 VRSTE AKTOV	33
7.1.1 Splošni pravni akti občine	33

7.1.2	Posebne vrste aktov	34
7.1.3	Materialni akti in akti poslovanja	34
7.1.4	Skladnost predpisov	34
7.2	POSTOPEK ZA SPREJEM OBČINSKEGA PREDPISA	35
7.2.1	Vrste postopkov in njihova obravnava	35
7.2.2	Postopkovne in vsebinske posebnosti	36
7.3	OBJAVA	37
8.	PRISTOJNOSTI OBČIN	38
8.1	IZVIRNE PRISTOJNOSTI OBČIN	38
8.2	PRENESENE PRISTOJNOSTI OBČIN	39
9.	FINANCIRANJE OBČINE	40
9.1	LASTNI VIRI OBČINE	41
9.2	SREDSTVA DRŽAVE	41
9.3	ZADOLŽEVANJE OBČIN	41
9.4	PREMOŽENJE OBČINE	43
9.5	PRORAČUN	43
9.5.1	Priprava	43
9.5.2	Poročanje	44
9.5.3	Nadzor	45
10.	VOLITVE	46
10.1	VOLILNA PRAVICA	46
10.2	VOLILNI SISTEM	46
10.3	KANDIDIRANJE	47
10.3.1	Kandidiranje po večinskem načelu	47
10.3.2	Kandidiranje po proporcionalnem načelu	47
10.4	RAZPIS IN IZVEDBA VOLITEV	47
10.5	VOLITVE PRIPADNIKOV ITALIJANSKE, MADŽARSKE IN ROMSKE SKUPNOSTI	48
10.6	VOLITVE V SVETE KRAJEVNIH, VAŠKIH IN ČETRTHNIH SKUPNOSTI	49
10.7	VOLILNA KAMPANJA	49
10.7.1	Financiranje volilne kampanje	49
10.7.2	Volilna kampanja v medijih	50
11.	SODELOVANJE OBČANOV PRI ODLOČANJU	51
11.1	ZBOR OBČANOV	51
11.2	REFERENDUM	51
11.3	LJUDSKA INICIATIVA	52
12.	JAVNE SLUŽBE	53

13. POVEZOVANJE OBČIN	56
13.1 INTERESNA ZVEZA OBČIN	56
13.2 ZDRUŽENJE OBČIN	56
14. MEDNARODNO POVEZOVANJE OBČIN	58
15. VARSTVO LOKALNE SAMOUPRAVE	59
16. LITERATURA IN PRAVNI VIRI	60

1. UVOD

Spoštovane članice in člani občinskega sveta,

leto 2022 si vsekakor zasluži oznako super volilno leto, saj smo državljanke in državljani kar štirikrat odšli na volišča. Najprej v mesecu aprilu na državnozbornske volitve, nato oktobra na predsedniške volitve in novembra še na lokalne volitve. Prav tako pa smo v mesecu novembru odšli na volišča še zaradi referendumov o treh zakonih (Zakon o Vladi RS, Zakon o Radioteleviziji Slovenija in Zakonu o dolgotrajni oskrbi). Če pa upoštevamo še drugi krog predsedniških in lokalnih volitev, pa smo v letu 2022 volišča obiskali kar šestkrat. In v čem so si podobne slednje volitve? Na prvih volitvah in volivci neposredno izvolijo predsednico oz. predsednika Republike Slovenije, na drugih pa županje oz. župane. Dve izjemno pomembni funkciji, pa hkrati žal tudi necenjeni. Na nas vseh je, da to spremenimo.

Pa se vrnimo k lokalni samoupravi. Ustava Republike Slovenije določa, da njeni prebivalci uresničujejo lokalno samoupravo v občinah in drugih lokalnih skupnostih. V Evropski listini lokalne samouprave je zapisano:

»Lokalna samouprava je sposobnost lokalnih oblasti, da same urejajo in upravljajo bistveni del javnih zadev v interesu lokalnega prebivalstva. To pravico uresničujejo demokratično izvoljeni sveti, ki imajo lahko njim odgovorne izvršilne organe«.

Lokalna samouprava je pokazatelj demokratičnosti posameznega sistema in prispeva k stabilnosti in varnosti v Evropi. Uvedba lokalne samouprave, po osamosvojitvi Slovenije, je bilo eno od pomembnih državotvornih dejanj. Poleg gospodarstva je lokalna samouprava nedvomno pomembno gonilo razvoja države, saj se največ projektov izvaja ravno tu, blizu ljudem.

Delo, ki ga opravljate občinske svetnice in svetniki je pomembno, saj sooblikujete razvoj vaše občine, vašega okolja. Nekateri izmed vas ste se na to podali prvič, drugi ste že dobro podkovani v svojem delu. Delo zahteva veliko znanja in poznavanja zakonodaje.

Pred vami je priročnik, katerega je Združenje občin Slovenije pripravilo že tretjič. Njegov namen je, da na enem mestu dobite ključne informacije o delu občinskih funkcionarjev, njihovih obveznostih in dolžnostih ter seveda tudi pravicah. Naj bo vaš mali pomočnik pri iskanju ključnih informacij in odgovorov na vprašanja.

Da pa ne bi prebirali samo o zakonodajni ureditvi področja lokalne samo uprave, pa smo na Združenju občin Slovenije za vas pripravili kratek pregled le nekaterih dosežkov preteklega mandatnega obdobja. Teh je še veliko več in v kolikor bi se želeli seznaniti z njimi nam lahko pišete na elektronski naslov info@zdruzenjeobcin.si.

Naj vas pa še spomnimo, da sta za dosego uspehov ključni tudi strpnost do drugače mislečih in spoštljivost drug do drugega. Zdi se, da smo v zadnjih letih kot družba to izgubili nekje na poti in na nas in vas je, da to povrnemo. V vseh letošnjih volilnih kampanjah smo lahko vsi prebirali veliko sloganov, ki so kar žareli od dobrih ter pozitivnih misli in nas navdajali z optimizmom. Naj vas pri vašem delu vodi ta:

»Skupaj lahko naredimo več, vsak zase pa bolj malo.«

Uredništvo

2. NA KRATKO O DELU ZDRUŽENJA OBČIN SLOVENIJE

Združenje občin Slovenije (ZOS) je interesno združenje slovenskih občin z več kot 20-letno tradicijo. ZOS ima status reprezentativnega zastopnika lokalnih interesov in sedež v Ljubljani. Slednje je strateškega pomena, saj je tako bliže vsem organom odločanja, ki tako ali drugače krojijo obstoj in delovanje občin. Trenutno je v združenje vključenih **114 občin**, kar predstavlja več kot **polovico vseh slovenskih občin**.

ZOS je informacijsko središče, saj na eni strani medijem posreduje informacije o aktualnih temah s področja lokalne samouprave in na ta način ozavešča javnost o pomenu lokalne samouprave ter o dogajanju na tem področju. Na drugi strani pa obvešča tudi občine o aktualnih vsebinah, kot so predlogi predpisov, objave javnih razpisov, odločitve z vladnih sej, sej Državnega zbora RS in Državnega sveta RS itd., za katere smo prepričani, da morajo biti občine z njihovo vsebino seznanjene.

ZOS ima pomembno vlogo tudi pri izobraževanju akterjev na lokalnem nivoju, in sicer z organizacijo seminarjev, posvetov in drugih vrst izobraževanj usposablja zaposlene v občinskih upravah, člane in članice občinskih svetov ter javnih podjetjih. Sodelujemo pa tudi pri konkretnih projektih s ciljem modernizacije in profesionalizacije zaposlenih v občinskih upravah ter javnih podjetjih.

ZOS se zavzema za krepitev lokalne samouprave v Sloveniji in za dosledno spoštovanje Evropske listine o lokalni samoupravi, za javno upravo blizu ljudem oz. državljanom prijazno javno upravo, za uravnotežen in trajen razvoj občin in regij, za ohranjanje podeželja, za prenovo industrijskih in urbanih središč, za tesnejše sodelovanje lokalnih skupnosti z domačimi in tujimi gospodarskimi subjekti in za povečanje kakovosti življenja tako na podeželju kakor tudi v industrijskih in urbanih središčih. Prav tako pa se ZOS intenzivno zavzema za decentralizacijo javne uprave in uvedbo pokrajin, vmesne upravne stopnje med državo in občinami.

3. DELO ZOS V MANDATU 2018-2022

9

ZOS se ob vsakokratni menjavi vlade zavzema za **vzpostavitev samostojnega ministrstva oz. vladne službe, ki bi pokrivala celotno področje lokalne samouprave**. Ob ukinitvi Službe za lokalno samoupravo in regionalni razvoj smo izražali ostro nasprotovanje in se vseskozi trudili, da bi prišlo do ustanovitve ministrstva ali vladne službe, ki bi z združitvijo področja regionalnega razvoja, lokalne samouprave in pripadajočih financ lahko ustrezno vplivala na lokalni in regionalni razvoj. Vedno izpostavljamo, da je razpršenost resorja med različnimi ministristvi resna ovira za učinkovito reševanje težav na lokalni ravni in tudi za črpanje prepotrebnih evropskih sredstev. Zato se bomo še naprej zavzemali za to, da bi imel minister pristojen za lokalno samoupravo v vladni ekipi pomembno težo, saj razvoj lokalne samouprave pomeni razvoj celotne države.

ZOS je moral vlado, ministristva in vladne službe v preteklem mandatu večkrat opozarjati, naj pristojni že v fazi priprave predlogov predpisov s posrednim ali neposrednim vplivom na delovanje občin, slednje aktivno vključijo v njihovo pripravo. Ni dovolj, da smo s predlogom predpisa seznanjeni šele, ko je ta objavljen na spletnem portalu eDemokracija. Menimo tudi, da bi morala pristojna ministristva v fazi javne obravnave pripraviti predstavitev predlogov predpisov in na ta način k aktivnemu sodelovanju pretegniti čim več občin.

Prav tako pa vsako leto pripravljavce predpisov znova in znova opozarjamo ter pozivamo, da je treba vse naloge, katere se nalaga občinam, finančno ovrednotiti. Prav tako je treba iz občin na državo prenesti tiste naloge, katere se lahko in seveda ukiniti tiste, ki so nepotrebne. ZOS tekom celega leta aktivno sodeluje pri oblikovanju zakonodaje, tako s podajanjem pripomb na predlagane akte kot tudi z oblikovanjem lastnih pobud. **Tako na leto pripravimo več kot 100 različnih predlogov, mnenj in pobud.** V mandatnem obdobju se tako vsekakor približamo številki 500, kar ni zanemarljivo.

V tem mandatnem obdobju je bilo na ZOS opravljenega veliko dela in vsako leto znova dokazujemo, da lahko tudi manjša ekipa združenja s tremi zaposlenimi doseže velike uspehe. V nadaljevanju vam na kratko predstavljamo le nekaj ključnih dosežkov ZOS v mandatnem obdobju 2018-2022, ki so plod trdega, kakovostnega in kontinuiranega dela zaposlenih na Združenju občin Slovenije. Dosegli smo pomembne premike za stabilnejše občinske proračune in k temu bomo stremeli še naprej.

FINANCIRANJE OBČIN – POVPREČNINA, INVESTICIJSKI TRANSFER

ZOS vsako leto, še pred parlamentarnimi počitnicami pripravi jasne in nedvoumne izračune o tem kakšni bodo stroški občin v naslednjih dveh letih. Ti so vedno višji od vladnih in to dokazujemo z vsakoletnimi opravljenimi analizami stroškov občin. Vsako leto, znova in znova opozarjamo, da se z izračuni stroškov občin, narejenimi na podlagi povprečja zadnjih starih let, ustvari slika, ki ni odraz dejanskega stanja. Prepričani smo, da bi bilo treba za njihov natančen in pravičen izračun upoštevati dejanske stroške občin, zato vsako leto dajemo pobudo, da se pri oblikovanju višine povprečnine za sedanje in naslednji proračunski leti upoštevajo dejanski stroški občin v preteklem letu ter stroški novih nalog, do katerih bo prišlo v naslednjem letu.

V mandatnem obdobju 2018-2022 je bil pri sklepanju dogovorov o višini povprečnine dosežen pomemben napredek, saj je bil ta podpisan v letih 2018, 2020, 2021 in 2022. Z dogovori je bila dosežena sledeča višina povprečnine – **za leto 2019 v višini 573,50€ (predlog ZOS 616€), za leto 2020 v višini 589,11€ (predlog ZOS 658,80€), za leto 2021 v višini 588,30€ (predlog ZOS 668,10€).** V letu 2020 smo se soočili z epidemijo s

10

COVID-19 in ZOS je pripravil ponovni predlog višine povprečnine za PKP2 in v vztrajanem je bila povprečnina za to leto določena v višini **628,20€, za leto 2021 pa v višini na 628,20€**. Občine so tako konec maja 2020 na račune prejele poračun povprečnine.

Na podlagi pogajanj septembra 2021 je za leto 2022 in 2023 prišlo do sklenitve dogovora **o višini povprečnine za leti 2022 in 2023**. Ta je bila za leto 2022 določena v **višini 645€, za leto 2023 pa v višini 647€**. Prvotni predlog ZOS je bil **661,67€ za leto 2022 in 670,97€ za leto 2023**, medtem ko je Vlada RS najprej predlagala 638€. **ZOS je edini od treh združenj občin vztrajal na takšnem dvigu povprečnine in dosegli smo kompromis - povprečnino v višini 645€ za leto 2022 in 647€ za leto 2023**. v luči vseh možnih podražitev je ta dvig povprečnine izjemnega pomena.

Dogovor **o višini povprečnine za leti 2023 in 2024** med vlado in združenji občin je bil sklenjen oktobra 2022. Aktivnosti za njegovo sklenitev pa so potekale vse od meseca julija 2022, ko je ZOS pripravil prve izračune in k enotnemu nastopu pozval vsa tri združenja. Na **osnovi izračunov ZOS** je bil oblikovan predlog, da se **povprečnina za leto 2023 določi v višini 776,40€ in 783,03€ za leto 2024**. V okviru pogajanj pa je bil dosežen kompromis, da se povprečnina za obe proračunski leti določi **v višini 700€**. Poizkušali pa smo doseči več tudi z vložitvijo amandmaja v predlogu ZIPRS2324, ko smo predlagali povprečnino v višini 735,74€. Prvotni vladni predlog pa je bil 667€.

POZIV K ODPRAVI NESORAZMERNE ZADOLŽITVE OBČIN NA PODLAGI ZAKON O IZVRŠEVANJU PRORAČUNOV

ZOS je na Ministrstvo za javno upravo in na Ministrstvo za finance posredoval predlog za odpravo nesorazmerne zadolžitve občin na podlagi zakonov o izvrševanju proračunov Republike Slovenije v letih 2016 do 2020. ZOS na to anomalijo vztrajno opozarja že več let in dejansko se je pokazalo, da je veliko najšibkejših občin nesorazmerno visoko zadolženih glede na njihovo fiskalno kapaciteto. Nesprejemljivo je, da bodo sedaj morale občine, ki bi morale dobiti razvojni finančni korektiv, sedaj odplačevati visoke letne anuitete. To bo vsekakor še hudo poglobilo razvojne razlike med občinami in regijami. Ta sredstva so finančni korektiv za občine z omejenim oz. šibkim razvojnim potencialom.

ZOS je zato, v okviru pogajanj o višini povprečnine za leti 2022 in 2023 ponovno odprl razpravo o odpravi nesorazmerne zadolžitve slovenskih občin iz naslova povratnih sredstev za sofinanciranje investicij. **Predlagali smo, da se v okviru ZIPRS2223 vsa povratna sredstva prekvalificirajo v nepovratna**.

Svoj predlog je podal tudi SOS, in sicer da se razvojna sredstva v skladu s 15.a členom ZFO–1 iz 6% dvignejo na 8% za proračunsko obdobje 2022 in 2023. Sprejet je bil ta predlog, ki pa žal ni najbolj v prid vsem občinam.

ZOS je v okviru pogajanj o višini povprečnine ponovno razpravo o odpravi nesorazmerne zadolžitve slovenskih občin iz naslova povratnih sredstev za sofinanciranje investicij in dosegli smo, da se proračunska razvojna sredstva, tudi **za proračunsko obdobje 2023 in 2024**, v skladu s 15.a členom ZFO-1 **določijo v višini 8%**.

VLADNA DELOVNA SKUPINA ZA ZNIŽANJE STROŠKOV OBČIN – ZAKON O FINANČNI RAZBREMENITVI OBČIN

V začetku 2019 je bila oblikovana vladna delovna skupina za znižanje stroškov občin, katere člani so bili tudi predstavniki ZOS. Skupina je oblikovala predlog Zakona o finančni razbremenitvi občin, kateri je 7. 12. 2020 v DZ RS sprejet brez glasu proti.

11

Gre za pomemben zakon, ki posega v 12 zakonov in je občinam prinesel pomembne prihranke in prepotrebne administrativne razbremenitve v višini dobrih 70 mio evrov. ZOS je kot edino združenje občin podalo amandmaje k predlogu zakona. Z vztrajnostjo in večkratnimi utemeljevanji smo dosegli, da se v predlog zakona končno vnesejo tudi spremembe 23. člena ZFO, ki odpravljajo ključne administrativne ovire pri črpanju investicijskih sredstev 21. člena tega zakona. Prav tako se je odpravilo prehodno obdobje pri sofinanciranju investicij, kar pomeni zvišanje sofinanciranja investicij na 6% primerne porabe. Gre za pomemben dosežek, za katerega se je ZOS zavzemal že vrsto let.

EPIDEMIJA S KORONAVIRUSOM COVID-19

ZOS je že od meseca marca 2020 aktivno sodelovalo pri pripravi nabora ukrepov za omilitev posledic epidemije s koronavirusom COVID-19 in za zaježitev širjenja. Tako smo podali predloge k vsem protikoronskim paketom. Med ključnimi uspehi katere smo dosegli s predlogi je bil dvig povprečnine, s čimer smo pomembno prispevali k manjši finančni obremenitvi občin.

Z drugim protikورونا paketom smo dosegli dvig povprečnine iz 589,11€ na 623,96€.

S tretjim protikورونا paketom smo dosegli dvig meje zadolževanja občin iz 8% na 10% (predlog je bil dvig na 12%).

FINANČNA PERSPEKTIVA 2014-2020

ZOS pristojne službe nenehno opozarja težave občin, ko pomembni dokumenti niso sprejeti pravočasno. Tako smo večkrat pozvali Službo Vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko, da nemudoma pristopi k spremembi Operativnega programa za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014-2020 in drugih programskih dokumentov. Pozvali smo k ustrezni prilagoditvi programskih dokumentov finančne perspektive 2014-2020 in zagotovitvi sredstev za investicijske potrebe lokalnih skupnosti, h katerim občine sicer zavezuje tudi veljavna zakonodaja (izgradnja komunalnega infrastrukturnega omrežja idr.). Pozivali smo tudi k pričetkom pogovorov in aktivnosti za spremembo programskih dokumentov.

Finančna perspektiva 2014-2020 ni podala projektov, s katerimi bi občine lahko uresničevale razvojne cilje in programe. Na ZOS smo opozarjali, da je vse preveč t.i. mehkih vsebin in zato pristojne pozvali, da pri pripravi nove finančne perspektive preverijo dejansko stanje po občinah, kakšne so prioritete in nato oblikujejo nabor vsebin za pripravo strateških dokumentov. To pa morajo pristojni tudi zagovarjati na pogajanjih z Evropsko komisijo.

PRIPRAVE NA NOVO FINANČNO PERSPEKTIVO 2021-2027

ZOS je pristojne službe ob pripravi na naslednjo finančno perspektivo večkrat pozval naj občine aktivno vključijo v pripravo operativnih programov za naslednjo finančno perspektivo. Večkrat smo opozorili, da Slovenija s tem, ko še nima ustanovljenih pokrajin izgublja ogromno razvojnega potenciala in tudi evropskih sredstev.

Prav tako pa ostaja veliko nepočrpanih sredstev evropskih skladov zaradi neustrezno pripravljenih operativnih programov. Prepričani smo, da v kolikor bi bile v pripravo teh programov vključene občine, bi bil odstotek počrpanih sredstev mnogo višji, saj bi bila le-ta veliko bolj smotrno porabljena. Menimo, da morajo imeti razvojno naravnani projekti prednost pred tistimi, ki ponujajo t.i. mehke vsebine. Ne trdimo, da so slednje nepomembne, vendar imajo infrastrukturni projekti vsekakor prednost.

Na ZOS smo v 2019 s strani občin pridobili nabore vsebin projektov za naslednjo finančno perspektivo in na vrhu seznama so infrastrukturni projekti.

TEŽAVE OBČIN Z ILEGALNIMI PREHODI MEJE

ZOS je že od leta 2015 opozarjal na težave in stroške občin z ilegalnimi prehodi mej. **V letu 2019 je ZOS dosegel**, da stroški, ki nastanejo iz naslova ilegalnih prehodov ne bremenijo občinskih proračunov, oziroma so sredstva v celoti povrnjena s sredstvi, ki jih posebej zagotavlja Vlada RS. Najprej je šlo za področje odstranjevanja odpadkov, ki nastajajo zaradi prehodov mej.

V letu 2020 smo bili ponovno priča povečanemu pritisku prebežnikov na meje Evropske unije, zato smo ponovno pozvali, da se predvidijo dodatna finančna sredstva, ki bi bila v primeru povečanega števila prebežnikov, na voljo občinam za kritje stroškov. Vlada RS je tako **tudi v letu 2020** sprejela sklep, na podlagi katerega so bili stroški občin še naprej povrnjeni s strani države.

V letu 2022 pa je bil sprejet tudi **Zakon o nadzoru državne meje**, na podlagi katerega bodo vse obmejne občine dobila določene sredstva, tiste ob schengenski meji pa še več.

SPREMEMBA ZAKONA O LOKALNI SAMOUPRAVI

V letu 2019 in v 2020 so na združenja občin s strani Komisije za preprečevanje korupcije (v nadaljevanju: KPK) prihajali dopisi s pozivi za odpravo nezdržljivosti funkcij županov z delom županov v organih združenj. KPK je v pozivih navajal, da je županska funkcija nezdržljiva z opravljanjem funkcij v organih združenj in se pri tem opiral na **27. člen** Zakona o integriteti in preprečevanju korupcije (**v nadaljevanju: ZIntPK**), ki določa:

- »(1) Poklicni funkcionar ne sme biti član oziroma opravljati dejavnosti upravljanja, nadzora ali zastopanja v gospodarskih družbah, gospodarskih interesnih združenjih, zadrugah, javnih zavodih, javnih skladih, javnih agencijah in drugih osebah javnega ali zasebnega prava, razen v društvih, ustanovah in političnih strankah.
- (2) Nepoklicni funkcionar ne sme biti član oziroma opravljati dejavnosti upravljanja, nadzora ali zastopanja v osebi javnega ali zasebnega prava iz prejšnjega odstavka, če po svoji funkciji opravlja neposredni nadzor nad njihovim delom.
- (3) Prepoved iz prvega odstavka tega člena glede članstva oziroma opravljanja dejavnosti upravljanja, nadzora ali zastopanja v javnih zavodih, javnih skladih, javnih agencijah in drugih osebah javnega ali zasebnega prava, če je oseba zasebnega prava nosilec javnega pooblastila ali izvajalec javne službe, velja tudi za nepoklicne župane in podžupane, ki opravljajo funkcijo v občini, ki je s subjekti iz tega odstavka ustanoviteljsko, lastniško, nadzorstveno ali finančno povezana.«

Navajali so, da je vodenje združenja v neskladju z navedenim členom ZIntPK in pozivajo, da se v treh mesecih odpravi neskladje. Poudarjali smo, da navedeni člen ne velja za primere, ko so županje in župani člani organov združenj.

Združenja so ustanovljena zaradi občin in predstavniki občin so župani, ki so neposredno izvoljeni s strani volivcev. S tem, ko se je županjam in županom želelo odreči pravico delovanja v interesnih združenjih, se je želelo posredno zmanjšati tudi glas združenj.

ZOS je zato pristojno Ministrstvo za javno upravo **pozval k spremembi 86.a člena ZLS** in tako je bila **dosežena sprememba**, ki se glasi:

»(6) Če ni v aktih združenj določeno drugače, združenje zastopa eden od županov občin članic, člani organov upravljanja in nadzora pa so lahko poleg županov tudi drugi funkcionarji občin članic.«

UREDITEV PLAČNIH NESORAZMERIJ MED ŽUPANI IN DIREKTORJI OBČINSKIH UPRAV, JAVNIH ZAVODOV IN RAVNATELJI

Na nujnost ureditve opozarjamo že vse od sprejetja dogovora med Vlado in sindikati javnega sektorja konec leta 2018, zaradi katerega je prišlo do sprostitev varčevalnih ukrepov na področju plač in posledično do še večjih nesorazmerij med županskimi plačam, plačami direktorjev občinskih uprav, ravnateljev vrtcev in direktorjev javnih zavodov. Prepričani smo, da je zato treba najti način kako skozi ustrezna plačna sorazmerja urediti položaj županov, saj ti nosijo vso odgovornost za vodenje občine. Pa v prvi vrsti ne gre toliko za višino plače kot za porušena razmerja med njimi in tudi necenjenost same funkcije župana.

Da je neustrezno izvajanje plačnega sistema privedlo do anomalij je nenazadnje opozorilo tudi Računsko sodišče in pozvalo k ureditvi razmerij, saj bi tudi na lokalnem nivoju lahko prihajalo do zmanjševanja interesa za opravljanje županske funkcije.

Manjši korak v tej smeri je bil storjen s sklenitvijo Dogovora o ukrepih na področju plač in drugih stroškov dela v javnem sektorju za leti 2022 in 2023. Namreč pogajalski strani sta se dogovorili, da bodo vzporedno z usklajevanjem o sistemskih spremembah plačnega sistema, potekala tudi pogajanja o odpravi plačnih nesorazmerij.

PROJEKT USTANAVLJANJA POKRAJIN

ZOS aktivno podpira in se zavzema za ustanovitev pokrajin, ki so nujna za uspešnejše črpanje evropskih sredstev in za skladnejši regionalni razvoj. V okviru Državnega sveta RS deluje strokovna delovna skupina, ki je pripravila osnutke pokrajinske zakonodaje in jih v pripombe posredovala vsem občinam in občinskim svetom. ZOS je v preteklosti že večkrat podal mnenje in predlagal, da bi bile pokrajine ustanovljene na podlagi sedanjih statističnih regij.

SKUPNA NOTRANJEREVIZIJSKA SLUŽBA ZDRUŽENJA OBČIN SLOVENIJE (SNRS ZOS)

SNRS ZOS je s svojim delovanjem pričela pred 13 leti, natančneje 1. 1. 2009. Ob ustanovitvi je k članstvu SNRS ZOS pristopilo **24 občin**, danes pa članstvo šteje že **35 občin**. Edini pogoj za pristop k SNRS ZOS, ki se odrazi s sklenitvijo dogovora, **je članstvo v ZOS**.

IZOBRAŽEVANJE ZOS

V letih od 2018 do maja 2022 smo za občine in drugo zainteresirano javnost pripravili in izvedli **kar 155 različnih izobraževanj**, katerih se je udeležilo kar **4.806 predstavnikov občin**. Pri organizaciji izobraževanj se trudimo ponuditi občinam čim pestrejši program in predstaviti vse najbolj aktualne in pereče teme, tako da bi bili občinski

uslužbenci, pa tudi ostali, z vsem ažurno seznanjeni. Predstavljeni pa so bili tudi vsi glavni predlogi zakonov, ki jih je sprejela Vlada in so tako ali drugače posegali v delovanje občin. Temu primerna je bila tudi obiskanost.

V času epidemije s COVID-19 smo vsa izobraževanja preselili na splet in jih izvajamo preko platforme ZOOM. Ugotavljamo, da je udeležba še boljša, saj smo na ta način postali še fleksibilnejši in se še bolj približali občinam. Temu pritrjujejo tudi udeleženci izobraževanj.

INFORMIRANJE ZOS

K vsakodnevnim nalogam ZOS sodi tudi informiranje, ki ga vsako leto nadgrajujemo in izboljšujemo. Tako občinam nudimo in zagotavljamo:

- ⇒ **Dnevno informiranje** (preko spletnih strani; <http://www.zdruzenjeobcin.si>. in na elektronske naslove občin) - »Sveža« in ažurna informacija je tista informacija, ki naslovnikom pomeni največ in tega se zaposleni na združenju zavedamo.
- ⇒ **Mesečno informiranje (Mesečni utrip)** - V začetku leta 2005 smo se zaradi ugotovitve, da je o delu združenja v preteklem mesecu nujno potrebno redno informiranje vse lokalne oblasti, odločili za redno izdajanje mesečnega časopisa. Tako je nastal elektronski časopis Mesečni utrip (MU), katerega vsebino se trudimo nadgrajevati vsak mesec in na ta način v strnjeni obliki podati vse pomembne informacije preteklega meseca.
- ⇒ **Trimesečno informiranje (Glas občin)** - praviloma vsake tri mesece izdajamo časopis Glas občin. To je glasilo s tradicijo, saj ga izdajamo že od začetka delovanja združenja.
- ⇒ **Priročnik za občinske funkcionarje smo izdali v luči lokalnih volitev.** Tokratni je že tretji po vrsti. V njem smo želeli v strnjeni obliki podati vse pomembne informacije, ki jih občinski funkcionarji potrebujejo pri opravljanju svojega dela in nalog. Priročnik smo razdelili izvoljenim občinskim funkcionarjem.

MEDNARODNO DELOVANJE ZOS

Predstavniki ZOS so bili v mandatu 2018-2022 aktivni tudi na mednarodnem parketu. Tako imamo svoje člane in nadomestne člane v **delegaciji Odbora regij**, ki se redno udeležujejo plenarnih zasedanj Odbora regij in delovnih teles.

ZOS pa ima svoje člane tudi v delegaciji **Kongresa lokalnih in regionalnih oblasti Sveta Evrope (KLRO)**. Kongres lokalnih in regionalnih skupnosti Evrope (CLRAE) je svetovalno telo, ki je nadomestilo prejšnjo Stalno konferenco lokalnih in regionalnih skupnosti. Kongres je razdeljen na dva zbora, in sicer Zbor lokalnih skupnosti in Zbor regij.

AKTIVNOSTI ZOS PRI RAZLIČNIH PROJEKTIH

ZOS skuša biti občinam čim boljši servis, saj so se na nas obračajo z različnimi dilemami in težavami. Tako smo za potrebe občin pristopili h kar nekaj projektom. Naj vam predstavimo enega:

Avstrijsko - Slovenski inteligentni turistično informacijski center (AS-IT-IC)

Na razpisu INTERREG SLOVENIJA - AVSTRIJA je bil uspešen tudi projekt Avstrijsko-Slovenski Inteligentni Turistično Informacijski Center - AS-IT-IC pri katerem sodeluje, poleg ostalih partnerjev, tudi Združenje občin Slovenije. Ostali

partnerji pri projektu so Inštitut Jožef Stefan, Javni zavod za turizem, šport, mladinske in socialne programe SPOTUR Slovenj Gradec, Technise Univesität Graz-Institut für Softwaretechnologie in Graz Tourismus und Stadtmarketing GmbH.

Cilj projekta je ustvariti skupni avstrijsko-slovenski inteligentni turistični informacijski center - mrežo ponudnikov storitev in turističnih uradov, občin, turistov in državljanov, ki jih podpirajo IKT storitve z namenom krepitev stalnega sodelovanja med njimi. Center bo omogočal boljšo čezmejno turistično izmenjavo ter sodelovanje in prenos znanja med ponudniki turističnih storitev.

4. SPLOŠNO O LOKALNI SAMOUPRAVI V REPUBLIKI SLOVENIJI

Lokalna samouprava je normativna institucija, njen položaj pa je določen z ustavo oziroma zakonodajo.

Lokalna skupnost je naravna teritorialna družbena skupnost, kjer se na lokalni ravni pojavljajo določene skupne potrebe prebivalcev, ki jih rešujejo skupaj. Njeni elementi so:

- določen teritorij;
- ljudje, ki tu živijo;
- potrebe ljudi, dejavnosti za zadovoljevanje potreb;
- zavest ljudi o lokalni skupnosti, ki ji pripadajo.

Lokalne skupnosti kot temelj lokalne samouprave oziroma nosilke lokalne samouprave sestavljajo ljudje, organizirani v občine, mesta ali širše lokalne skupnosti.

Lokalna samouprava je pravica lokalnih skupnosti, da v svoji pristojnosti samostojno urejajo in opravljajo javne zadeve, ki se tičejo življenja in dela prebivalcev na njihovem območju.

V **Evropski listini lokalne samouprave** je lokalna samouprava opredeljena kot pravica in sposobnost lokalnih oblasti, da v mejah zakona urejajo in opravljajo bistveni del javnih zadev v lastni pristojnosti in v korist lokalnega prebivalstva.

4.1 USTAVA REPUBLIKE SLOVENIJE

Ustava RS že v splošnih določbah vsebuje določila, ki se nanašajo na ureditev lokalne samouprave. Tako je v 9. členu določeno da »je v Sloveniji zagotovljena lokalna samouprava«. Podrobneje pa je to področje urejeno v petem poglavju »Samouprava«, v podpoglavju »Lokalna samouprava«, kjer se na lokalno samoupravo nanaša sedem členov, in sicer:

- **138. člen** določa, da »prebivalci Slovenije uresničujejo lokalno samoupravo v občinah in drugih lokalnih skupnostih.«
- **139. člen** pa določa, da je občina samoupravna lokalna skupnost, katere območje obsega naselje ali več naselij, ki so povezana s skupnimi potrebami in interesi prebivalcev. Občina se ustanovi z zakonom po prej opravljenem referendumu, s katerim se ugotovi volja prebivalcev na določenem območju. Zakon določi tudi območje občine.
- **140. člen** opredeljuje delovno področje samoupravnih lokalnih skupnosti. V pristojnost občine sodijo lokalne zadeve, ki jih občina lahko ureja samostojno in ki zadevajo samo prebivalce občine. Po predhodnem soglasju občine ali širše samoupravne lokalne skupnosti lahko država na občino ali širšo samoupravno lokalno skupnost z zakonom prenese opravljanje posameznih nalog iz državne pristojnosti, mora pa za to zagotoviti tudi sredstva. V zadevah, ki jih je na organe lokalne skupnosti prenesla država, opravljajo državni organi tudi nadzor nad primernostjo in strokovnostjo njihovega dela.
- **141. člen** opredeljuje mestno občino. Mesto lahko dobi po postopku in ob pogojih, ki jih določa zakon, status mestne občine. Mestna občina kot svoje naloge opravlja tudi z zakonom določene naloge iz državne pristojnosti, ki se nanašajo na razvoj mest.

- **142. člen** določa, da se »*občina financira iz lastnih virov. Občinam, ki zaradi slabše gospodarske razvitosti ne morejo v celoti zagotoviti opravljanja svojih nalog, država v skladu z zakonsko določenimi načeli in merili zagotovi dodatna sredstva.*«
- **143. členu** opredeljuje pokrajine – »*Pokrajina je samoupravna lokalna skupnost, ki opravlja lokalne zadeve širšega pomena in z zakonom določene zadeve regionalnega pomena.*« določa, da se te ustanovijo »z zakonom, s katerim se določi tudi njihovo območje, sedež in ime. Zakon sprejme državni zbor z dvotretjinsko večino glasov navzočih poslancev. V postopku za sprejem zakona mora biti zagotovljeno sodelovanje občin. Država z zakonom prenese na pokrajine opravljanje posameznih nalog iz državne pristojnosti, mora pa jim za to zagotoviti potrebna sredstva.«
- **144. člen** določa, da državni organi nadzorujejo zakonitost dela organov lokalnih skupnosti.

17

Nadalje pa še **četrta in sedma alineja prvega odstavka 160. člena** določata, da Ustavno sodišče RS odloča o skladnosti predpisov lokalnih skupnosti z ustavo in zakoni ter o sporih glede pristojnosti med državo in lokalnimi skupnostmi, in med samimi lokalnimi skupnostmi.

4.2 EVROPSKA LISTINA LOKALNE SAMOUPRAVE

Evropsko listino lokalne samouprave (v nadaljevanju: MELLs) je leta 1985 sprejel Svet Evrope. Načela, ki jih MELLs vsebuje, so z njeno ratifikacijo postala sestavni del pravnega reda Republike Slovenije. Ratifikacija je bila opravljena leta 1996, MELLs pa je v Sloveniji začel veljati marca 1997. Od takrat dalje velja, da morajo biti z načeli, zapisanimi v listini, v skladu vsi zakoni, ki urejajo lokalno samoupravo oziroma se nanjo nanašajo.

MELLs nalaga državam spoštovanje temeljnih pravil, ki zagotavljajo politično, upravno in finančno neodvisnost lokalnim samoupravnim skupnostim in njihovim organom brez pridržkov.

MELLs izhaja iz ugotovitve, da je lokalna samouprava ena najpomembnejših demokratičnih pridobitev sodobnih evropskih držav in zahteva od držav podpisnic, da svojim državljanom zagotavljajo lokalno samoupravo, lokalnim oblastem avtonomijo, da opredelijo pristojnosti, ki so lastne lokalnim skupnostim in jim zagotovijo lastne vire financiranja.

MELLs tudi zahteva, da so temeljna pooblastila in pristojnosti lokalnih oblasti določena v ustavi ali zakonu.

4.3 ZAKONI

Zakon o ustanovitvi občin ter o določitvi njihovih območij je ustanovni akt, s katerim se ustanovijo občine in določi njihovo območje. Poleg tega zakon določa tudi število članov prvih občinskih svetov in tako omogoči izvedbo volitev.

Podlaga za delovanje samoupravnih skupnosti je **Zakon o lokalni samoupravi** (v nadaljevanju: ZLS), ki je občinam v izvirno pristojnost dodelil **vse funkcije** (vendar ne taksativno), ki so vitalnega pomena za življenje in delo njenega prebivalstva ter se lahko v občini uresničujejo in obvladujejo bolj racionalno in učinkovito kot s centralno, državno oblastjo.

Zakon o financiranju občin (v nadaljevanju: ZFO-1) je predpis s temeljnimi pravili **financiranja nalog** lokalnih skupnosti. Občine se financirajo predvsem iz lastnih virov, prav tako pa so upravičene do transfernih prihodkov iz državnega proračuna in sredstev EU, tretji vir pa predstavlja zadolževanje.

Lokalne volitve ureja **Zakon o lokalnih volitvah** (v nadaljevanju: ZLV).

Za delovanje občinskih organov na posameznih področjih v občinski pristojnosti je pomembna **področna zakonodaja**, v kateri so vsebovana pravna pravila, ki natančneje razmejujejo državne naloge od nalog lokalnih skupnosti.

Zakoni in (državni) podzakonski predpisi, ki se nanašajo na delovanje občin, so pregledno navedeni in po vsebini razčlenjeni v katalogu »Pristojnosti slovenskih občin«, ki ga izdaja Inštitut za lokalno samoupravo in javna naročila Maribor in je dostopen na spletni strani: www.lex-localis.info.

5. STATUS OBČINSKIH FUNKCIONARJEV

ZLS v svojem 34.a členu določa, da so občinski funkcionarji:

- člani občinskega sveta;
- župan;
- podžupan.

5.1 NARAVA IN TRAJANJE MANDATA OBČINSKIH FUNKCIONARJEV

5.1.1 Člani občinskega sveta

Člani občinskega sveta (v nadaljevanju: člani OS) se volijo za **štiri leta**. Mandatna doba članov OS se začne s potekom mandatne dobe prejšnjih članov sveta, traja pa do prve seje novo izvoljenega sveta.

Do prve seje novo izvoljenega OS traja tudi mandatna doba članov OS, ki so izvoljeni na:

- predčasnih volitvah po razpustitvi prejšnjega OS, ali odstopu večine članov OS;
- predčasnih volitvah, če je bila občina ustanovljena po opravljenih rednih volitvah;
- volitvah, ki so bile iz kakšnega drugega razloga na podlagi zakona opravljene po rednih volitvah v občinske svete.

5.1.2 Župan

Mandatna doba župana traja **štiri leta**. Za začetek in trajanje mandatne dobe župana se smiselno uporablja določba o trajanju mandata članov OS.

Do prve seje novo izvoljenega OS traja tudi mandatna doba župana, ki je izvoljen na:

- nadomestnih volitvah po prenehanju mandata prejšnjemu županu pred potekom mandatne dobe;
- predčasnih volitvah, če je bila občina ustanovljena po opravljenih rednih volitvah;
- volitvah, ki so bile iz kakšnega drugega razloga na podlagi zakona opravljene po rednih volitvah v občinske svete.

5.1.3 Podžupan

Občina ima najmanj enega podžupana, ki ga izmed članov občinskega sveta imenuje župan. Župan ga lahko tudi razreši.

5.2 NAČIN OPRAVLJANJA FUNKCIJE IN PLAČILO ZA OPRAVLJANJE FUNKCIJE

Občinski funkcionarji opravljajo svojo funkcijo **nepoklicno**. Župan se lahko odloči, da bo funkcijo opravljal **poklicno**. V soglasju z županom se lahko tudi podžupan odloči, da bo funkcijo opravljal poklicno.

Za opravljanje občinskih funkcij imajo občinski funkcionarji **pravico do plače**, če funkcijo opravljajo poklicno, ali do **plačila za opravljanje funkcije**, če funkcijo opravljajo nepoklicno. Plača za poklicne občinske funkcionarje je določena v skladu z **Zakonom o sistemu plač v javnem sektorju**.

Če **župan** opravlja funkcijo nepoklicno, mu pripada plačilo v višini **50 % plače**, ki bi jo dobil, če bi funkcijo opravljal poklicno. Pri tem se ne upošteva dodatek za delovno dobo.

Če **podžupan** opravlja funkcijo nepoklicno, mu pripada plačilo največ v višini **50 % plače**, ki bi jo dobil, če bi funkcijo opravljal poklicno. Višino plačila določi župan ob upoštevanju obsega podžupanovih pooblastil. Pri tem se ne upošteva dodatek za delovno dobo.

Članu OS, razen podžupanu, pripada **sejnine** za udeležbo na seji OS ali seji delovnega telesa OS. Višino sejnine se določi s **pravilnikom** ob omejitvi, da letni znesek sejin, vključno s sejinami za seje delovnih teles OS, ki se izplača posameznemu članu OS, **ne sme presegati 7,5 odstotkov plače župana**. Pri tem se ne upošteva dodatek za delovno dobo.

5.3 OBVEZNOSTI FUNKCIONARJEV PO ZAKONU O INTEGRITETI IN PREPREČEVANJU KORUPCIJE

Zakon o integriteti in preprečevanju korupcije (v nadaljevanju: ZIntPK) definira funkcionarje, za katere zakon velja, med katerimi našteva tudi funkcionarje samoupravnih lokalnih skupnosti.

Funkcija župana ni združljiva s funkcijo člana OS in podžupana, članstvom v nadzornem odboru in z delom v občinski upravi ter z drugimi funkcijami, za katere tako določa zakon.

Funkcija člana občinskega sveta in podžupana ni združljiva s funkcijo župana, članstvom v nadzornem odboru in z delom v občinski upravi ali službi ožjega dela občine ter z drugimi funkcijami, za katere tako določa zakon, prav tako pa tudi ni združljiva s funkcijo načelnika upravne enote, kot tudi ne z delom v državni upravi na delovnih mestnih, na katerih javni uslužbenci izvršujejo pooblastila v zvezi z nadzorstvom nad zakonitostjo oziroma nad primernostjo in strokovnostjo dela organov občine.

5.3.1 Nasprotje interesov

ZIntPK v **37. do 40. členu** opredeljuje:

- prepoved funkcionarju, da bi svojo funkcijo uporabil za to, da bi sebi ali komu drugemu uresničil kakšen nedovoljen zasebni interes;
- dolžnost funkcionarja biti pozoren na vsako dejansko ali možno nasprotje interesov in se mu izogniti;
- dolžno ravnanje ob ugotovljenem nastopu okoliščin nasprotja interesov in pristojnosti Komisije.

Nasprotje interesov je izkazano tedaj, ko zasebni interes uradne osebe, med katere sodijo tudi funkcionarji, vpliva ali ustvarja videz, da vpliva, na nepristransko in objektivno opravljanje njenih javnih nalog. Če funkcionar kot nadrejena oseba oziroma predstojnik prejme obvestilo uradne osebe o prenehanju z delom zaradi nasprotja interesov, mora najkasneje v petih dneh od prejema obvestila obrazloženo odločiti, ali naj se uradna oseba izloči iz postopka ali naj nadaljuje z delom. Zakon zoper to odločitev ne dopušča pritožbe.

ZIntPK glede nasprotja interesov velja subsidiarno ter tako na primer ne velja v postopkih javnega naročanja po Zakonu o javnem naročanju in v postopkih, ki se vodijo po drugih zakonih (npr. ZUP), kjer je izločitev v primeru nastanka okoliščin interesov urejena posebej. Če je nasprotje interesov za določene funkcionarje urejeno v specialnejšem zakonu (npr. področni zakoni pri urejanju izločitve sodnikov), potem veljajo določbe ZIntPK, na primer pri izvajanju evidenčnih naročil in postopkih sklenitve avtorskih pogodb.

5.3.2 Omejitve poslovanja

Omejitve poslovanja in posledice kršitev so urejene v **35. in 36. členu ZIntPK**.

Naročnik, ki posluje po predpisih o javnem naročanju, ne sme poslovati s subjekti, v katerih je funkcionar, ki pri tem naročniku opravlja funkcijo, ali njegov družinski član, član posloводства ali je neposredno ali preko drugih pravnih oseb v **več kot pet odstotkov** udeležen pri ustanovitelskih pravicah, upravljanju oziroma kapitalu. Navedena prepoved velja tudi za poslovanje naročnika s funkcionarjem ali njegovim družinskim članom kot fizično osebo.

Absolutna prepoved poslovanja je omejena na postopke naročanja blaga, storitev ali gradenj, sklepanje javno-zasebnih partnerstev ali podeljevanje posebnih ali izključnih pravic. Prepoved smiselno velja tudi za državne pomoči in druge oblike pridobivanja sredstev od naročnikov, ki poslujejo po predpisih o javnem naročanju ter za koncesije in druge oblike javno-zasebnega partnerstva, **razen za državne pomoči v primeru naravnih nesreč**.

V drugih postopkih, ki ne pomenijo v prejšnjem odstavku navedenih aktivnosti, kot npr. javni razpis za spodbujanje malega gospodarstva, pomoč mladim družinam, pomoč ob rojstvu otroka ipd., je poslovanje s subjekti, povezanimi s funkcionarjem ali njegovim družinskim članom, pogojno dovoljeno, pri čemer mora biti izpolnjen pogoj, da so v teh postopkih dosledno spoštovane določbe o nasprotju interesov ali izogibanju le-tega, kot jih določata ZIntPK ali drug zakon, oziroma pod pogojem, da se funkcionar izloči iz vseh faz odločanja o sklenitvi ali izvedbi postopkov oziroma poslov s tem subjektom.

Prepoved poslovanja in dolžnost izogibanja nasprotju interesov v postopkih, kjer ni te prepovedi, velja tudi za ožje dele občine, ki imajo lastno pravno subjektiviteto, če je občinski funkcionar član sveta ožjega dela občine ali če se nek posel lahko sklene le z njegovim soglasjem.

Funkcionar mora v enem mesecu po nastopu funkcije, nato pa dosledno v osmih dneh po vsaki spremembi (prenehanje funkcije, sprememba lastništva ipd.) organu, v katerem opravlja funkcijo, posredovati podatke subjektov, s katerimi je on ali njegov družinski član povezan na zgoraj opisani način. O tem morajo organi poročati Komisijo za preprečevanje korupcije (v nadaljevanju: KPK) v **15 dneh od prejema informacij**.

Funkcionar, ki je pri nekem organu opravljal funkcijo, **še dve leti po prenehanju** le-te ne sme nastopiti kot predstavnik poslovnega subjekta, ki ima ali vzpostavlja z organom poslovne stike.

Omejitev poslovanja organa s subjektom, ki je na opisani način povezan s funkcionarjem, ki v tistem organu opravlja funkcijo, velja **še leto dni** po tem, ko funkcionarju preneha funkcija v organu.

5.3.3 Nezdržljivost opravljanja funkcije in izjeme

Nezdržljivost opravljanja funkcije in izjeme so urejene v **26. členu ZIntPK**.

Poklicni funkcionar ob javni funkciji ne sme opravljati poklicne ali druge dejavnosti, namenjene pridobivanju dohodka ali premoženjske koristi, lahko pa opravlja **pedagoško, znanstveno, raziskovalno, umetniško, kulturno, športno in publicistično dejavnost ter vodi kmetijo in upravlja z lastnim premoženjem.**

Za opravljanje navedenih dejavnosti mora pridobiti dovoljenje delodajalca in v roku **osmih delovnih dni** od pričetka opravljanja dejavnosti o tem pisno obvestiti KPK. Ta lahko funkcionarju dovoli opravljati dejavnosti, ki ne sodijo med, če je to v javnem interesu in če ni možnosti, da bi opravljanje te dejavnosti vplivalo na objektivno in nepristransko opravljanje funkcije. KPK pa lahko funkcionarju tudi prepove opravljati dejavnost ali pa mu postavi omejitve.

To področje ni niti enotno niti enako urejeno za vse funkcionarje. Poleg ZIntPK tudi nekateri specialni zakoni v celoti ali deloma urejajo področje nezdružljivosti funkcij ter prepovedi članstva in dejavnosti za posamezne skupine funkcionarjev, in sicer Zakon o poslancih, Zakon o Državnem svetu, Zakon o Vladi Republike Slovenije, Zakon o ustavnem sodišču, Zakon o sodniški službi, Zakon o državnem tožilstvu, Zakon o Banki Slovenije, Zakon o računskem sodišču, Zakon o varuhu človekovih pravic, Zakon o Informacijskem pooblaščenču, Zakon o varstvu pred diskriminacijo in Zakon o lokalni samoupravi. V teh primerih je treba upoštevati področno zakonodajo, v kolikor pa ta napotuje na drug zakon, pa tudi določbe ZIntPK.

5.3.4 Prepoved članstva in dejavnosti

Prepoved članstva in dejavnosti, prenehanje opravljanja dejavnosti, funkcije ali članstva ter posledice neupoštevanja so urejene v **27., 28. in 29. členu ZIntPK.**

Poklicni funkcionar ne sme biti član oziroma opravljati dejavnosti upravljanja, nadzora ali zastopanja v gospodarskih družbah, gospodarskih interesnih združenjih, zadrugah, javnih zavodih, javnih skladih, javnih agencijah in drugih osebah javnega ali zasebnega prava, razen v **društvih, ustanovah in političnih strankah.** Za **nepoklicnega funkcionarja pa je prepoved članstva oziroma dejavnosti nekoliko bolj omejena**, in sicer nepoklicni funkcionar ne sme biti član oziroma opravljati dejavnosti upravljanja, nadzora ali zastopanja pravne osebe iz zgornjega odstavka, če v okviru svoje funkcije opravlja neposredni nadzor nad delom omenjenih subjektov.

Prepoved glede članstva in dejavnosti velja tudi za nepoklicne župane in podžupane.

ZIntPK posebej določa prepoved za nepoklicne župane in podžupane. Za njih velja prepoved članstva oziroma opravljanja dejavnosti upravljanja, nadzora in zastopanja v javnih zavodih, javnih skladih, javnih agencijah in drugih osebah javnega prava in zasebnega prava – če so slednje nosilec javnega pooblastila ali izvajalec javne službe, če je občina, v kateri opravljajo funkcijo nepoklicnega župana/podžupana, z navedenimi pravnimi osebami ustanoviteljsko, lastniško ali finančno povezana.

Funkcionar, ki je pred nastopom funkcije **opravljal dejavnost ali funkcijo, ki ni združljiva z opravljanjem njegove funkcije**, mora najpozneje v **30 dneh** po izvolitvi ali imenovanju oziroma po potrditvi mandata prenehati opravljati dejavnost oziroma funkcijo.

Funkcionar, ki je bil pred nastopom funkcije **član organov, katerih članstvo ni združljivo z opravljanjem njegove funkcije**, mora takoj podati odstopno izjavo oziroma zahtevo za razrešitev članstva, to pa mu mora v 30 dneh od imenovanja na funkcijo prenehati.

Če **komisija** ugotovi, da funkcionar po roku, ki ga je določila komisija, še naprej opravlja nezdružljivo dejavnost, članstvo ali funkcijo, o tem obvesti pristojni organ, ki je pristojen predlagati ali začeti s postopkom za prenehanje funkcije tega funkcionarja. To pa ne velja za neposredno voljene funkcionarje.

5.3.5 Lobiranje

Področje lobiranja ureja **13. – 16. točka 4. člena ter 56.-74. člen ZIntPK**

Lobisti so predstavniki, ki zastopajo interes interesne organizacije (torej interes pravne, ne fizične osebe), lobiranci pa so predstavniki javnega sektorja (med njimi funkcionarji), ki odločajo ali sodelujejo pri obravnavi in sprejemanju predpisov, drugih splošnih aktov in drugih odločitev v zadevah javnega pomena. Namen določb o lobiranju je zagotoviti regulacijo in transparentnost vplivov interesov zasebnega sektorja na odločitve, ki jih sprejme javni sektor.

Zakon izvedbo teh stikov dovoljuje le v okviru predpisanega postopka, o stikih pa morata KPK poročati tako lobiranec kot registrirani lobist oziroma interesna organizacija. Informacija o lobističnih stikih je javna in objavljena v aplikaciji ERAR.

Funkcionar je lahko vedno le v vlogi lobiranja in ZIntPK prepoveduje, da bi funkcionar nastopal v vlogi lobista tako v času opravljanja funkcije, kot tudi še v obdobju dveh let po prenehanju opravljanja funkcije v javnem sektorju.

Prošnje predstavnika interesne organizacije za sestanek ali za informacije ter druge oblike stikov, kjer ni podan namen vplivanja na odločitve lobiranja, ter javni pozivi, pri katerih gre za javno dostopno informacijo, ne predstavljajo lobiranja.

O lobiranju govorimo, ko so izpolnjeni naslednji pogoji:

- gre za nejavni stik med lobirancem in lobistom;
- namen stika je vplivanje na odločitve javnega sektorja (pri tem se javni sektor za namene lobiranja nanaša zgolj na državne organe, Banko Slovenije, organe in uprave lokalnih skupnosti ter nosilce javnih pooblastil) v zadevah javnega pomena;
- vplivanje oziroma lobiranje se izvaja v interesu, imenu ali na račun določene interesne organizacije.

Zadeve javnega pomena v smislu lobiranja predstavljajo tiste odločitve, ki se nanašajo na sprejemanje predpisov in drugih splošnih aktov ter druge zadeve, ki niso predmet sodnih in upravnih postopkov, postopkov javnih naročil ter drugih postopkov, v katerih se odloča o pravicah in obveznostih posameznika.

Interesno organizacijo kot lobisti v lobističnem stiku lahko predstavljajo le lobisti vpisani v register lobistov KPK ali pa zakoniti zastopniki, izvoljeni predstavniki oziroma zaposleni tiste organizacije.

Lobiranec mora poročati o vsakem poskusu lobističnega stika, ki ga je odklonil zaradi možnosti nastanka nasprotja interesov, ter v roku 10 dni Komisiji prijaviti tudi vsako prepovedano dejanje lobistov

5.3.6 Premoženjsko stanje

Področje premoženjskega stanja je določen v ZIntPK, in sicer v členih **od 41. do 46.**

46. člen določa, da se javno objavi podatke o spremembah premoženjskega stanja naslednjih kategorij funkcionarjev:

- poslancev državnega zbora;
- predsednika državnega sveta;
- predsednika republike;
- predsednika vlade;
- ministrov;
- državnih sekretarjev;
- poklicnih in nepoklicnih županov;
- članov sveta Banke Slovenije;
- funkcionarjev samostojnih in neodvisnih državnih organov, ki opravljajo naloge predstojnika organa ali njegovega namestnika;
- sodnikov ustavnega sodišča.

Zavezanci poročajo o svojem premoženjskem stanju ob:

- nastopu funkcije (najkasneje v 30 dneh od nastopa) na Obrazcu za prijavo spremembe premoženjskega stanja zavezanca;
- spremembi premoženjskega stanja v času opravljanja funkcije (do 31. januarja za preteklo leto) na Obrazcu za prijavo spremembe premoženjskega stanja zavezanca;
- prenehanju funkcije (najkasneje v 30 dneh od prenehanja) na Obrazcu za odjavo premoženjskega stanja;
- enem letu po prenehanju funkcije (na dan, ko preteče eno leto od prenehanja funkcije) na Obrazcu za odjavo premoženjskega stanja zavezanca po enem letu.

Podatki, katere je treba skladno z **42. členom ZIntPK** sporočiti:

- podatki o nepremičninah: vrsta, velikost, leto izgradnje, katastrska občina, lastniški delež, parcelna številka, številka stavbe in številka posameznega dela stavbe;
- podatki o pravicah na nepremičninah in drugih premoženjskih pravicah;
- podatki o premoženjih, če vrednost posamezne premoženjske presega 10.000 evrov;
- podatki o denarnih sredstvih pri bankah, hranilnicah in hranilno – kreditnih službah, če skupna vrednost sredstev na računih presega 10.000 evrov;
- podatki o skupni vrednosti gotovine, če ta presega 10.000 evrov;
- podatki o lastništvu oziroma deležih, delnicah, katerih skupna vrednost presega 10.000 evrov, in upravljaljskih pravicah v gospodarski družbi ali drugem subjektu zasebnega prava z navedbo firme pravne osebe ali naziva subjekta ter podatki o vrstah in vrednosti vrednostnih papirjev, če njihova skupna vrednost presega 10.000 evrov;
- podatki o dolgovih, obveznostih oziroma prevzetih jamstvih in danih posojilih, katerih vrednost presega 10.000 evrov, in
- drugi podatki v zvezi s premoženjskim stanjem, ki jih zavezanec želi sporočiti ali jih določa ZIntPK.

5.3.7 Prepoved in omejitve sprejemanja daril

Prepoved in omejitve sprejemanja daril urejata **30. člen ZIntPK** in Pravilnik o omejitvah in dolžnostih uradnih oseb v zvezi s sprejemanjem daril.

Funkcionar ne sme sprejemati daril ali drugih koristi v zvezi z opravljanjem funkcije, razen protokolarnih daril in priložnostnih daril manjše vrednosti. Prepoved velja tudi za družinske člane funkcionarja.

Pri **protokolarnem darilu** velja, da ga funkcionar ali njegov družinski član sprejmeta v imenu organa, pri katerem funkcionar opravlja svojo funkcijo. Protokolarno darilo ne glede na vrednost postane last delodajalca.

Za **priložnostno darilo** velja, da ga funkcionar lahko sprejeme, njegova vrednost darila pa ne sme preseči 100 evrov ne glede na obliko darila in število darovalcev istega darila.

Če ne gre za protokolarno ali priložnostno darilo, ga je funkcionar (in njegov družinski član) dolžan zavrniti. Če darovalec pri darilu vztraja, darilo postane last organa, pri katerem funkcionar opravlja svojo funkcijo. V nobenem primeru pa funkcionar ali njegov družinski član ne sme sprejeti darila, če:

- bi izročitev ali sprejem takega darila pomenila kaznivo dejanje;
- je to prepovedano po drugem zakonu ali z na njegovi podlagi izdanimi predpisi;
- se kot darilo izročajo denar, vrednostni papirji, darilni in vrednostni boni ter drage kovine;
- bi sprejem darila povzročil okoliščine nasprotja interesov – če bi torej vplival ali ustvaril videz, da vpliva, na nepristransko in objektivno opravljanje funkcije oziroma javnih nalog uradne osebe.

Tako darilo ne sme preiti niti v last delodajalca, temveč ga mora funkcionar zavrniti oziroma vrniti darovalcu.

Funkcionar mora vsa darila, ki jih je sprejel in imajo vrednost, večjo od 50 evrov, prijaviti organu, v katerem opravlja funkcijo. Pooblaščenca oseba organizacije darilo vpiše v seznam daril, ki ga do 31. 3. za preteklo leto posreduje KPK preko elektronskega obrazca, dostopnega na spletnih straneh KPK.

Funkcionar mora organu, v katerem opravlja funkcijo, izročiti darilo, ki postane last organa oziroma ki ga ni upravičen obdržati, **takoj po prejemu oziroma najkasneje v osmih dneh**.

5.4 NADOMESTITEV OBČINSKEGA FUNKCIONARJA

5.4.1 Nadomestitev člana OS

29. člen Zakona o lokalnih volitvah (v nadaljevanju: ZLV) določa, da se opravijo nadomestne volitve za člana OS, če članu OS, ki je bil izvoljen **na večinskih volitvah**, preneha mandat.

30. člen ZLV pa določa, da v primeru prenehanja mandata članu OS ki je bil izvoljen **na proporcionalnih volitvah**, postane član OS za preostanek mandatne dobe tisti kandidat, ki bi bil izvoljen, če ne bi bil izvoljen ta, ki mu je prenehal mandat, razen če je odstopil prej kot v šestih mesecih od potrditve mandata. Če novi kandidat v osmih dneh ne sporoči, da sprejema funkcijo člana OS, se ta pravica prenese na naslednjega kandidata z iste liste kandidatov. Če tudi takega kandidata ni, ga nadomesti kandidat z istoimenske liste v volilni enoti, v kateri je imela lista največji ostanek glasov v razmerju do količnika v volilni enoti. Če tudi noben kandidat s te liste kandidatov v osmih dneh ne sporoči, da sprejema funkcijo člana OS, se opravijo **nadomestne volitve**. Te se opravijo tudi, če članu OS, ki je bil izvoljen na proporcionalnih volitvah, preneha mandat, ker je odstopil prej kot v šestih mesecih od potrditve mandata.

31. člen ZLV pa še določa, da se nadomestne volitve ne opravijo, če članu OS preneha mandat manj kot šest mesecev pred potekom mandatne dobe OS, razen če OS odloči drugače. Na nadomestnih volitvah se član OS izvoli **za čas do izteka mandatne dobe.**

5.4.2 Nadomestitev župana

Nadomestne volitve župana ureja **105. člen ZLV**. Te se opravijo, če županu preneha mandat pred potekom mandatne dobe.

5.4.3 Nadomestitev podžupana

Skladno s **33. a členom ZLS** župan imenuje podžupana in ga tudi razreši. Imenuje ga lahko ponovno.

5.5 PRENEHANJE MANDATA

37.a člen določa, da **članu OS, županu in podžupanu** preneha mandat, če:

- izgubi volilno pravico;
- postane trajno nezmožen za opravljanje funkcije;
- je s pravnomočno sodbo obsojen na nepogojno kazen zapora, daljšo od šest mesecev;
- v treh mesecih po potrditvi mandata ne preneha opravljati dejavnosti, ki ni združljiva s funkcijo člana OS, župana in podžupana;
- nastopi funkcijo ali začne opravljati dejavnost, ki ni združljiva s funkcijo člana OS, župana in podžupana;
- nastopi funkcijo ali začne opravljati delo oziroma če v enem mesecu po potrditvi mandata ne preneha opravljati funkcije ali dela v občinski oziroma državni upravi, ki ni združljiva oziroma ni združljivo s funkcijo člana OS, župana in podžupana.

Članu OS, županu in podžupanu preneha mandat z dnem, ko občinski svet ugotovi, da so nastali razlogi za prenehanje mandata.

Če **član OS odstopi**, mu preneha mandat z dnem, ko je podal odstopno izjavo županu, županu pa, ko o svojem odstopu pisno obvesti OS in občinsko volilno komisijo.

Županu preneha mandat z dnem imenovanja (če ne odstopi s funkcije ali ne preneha z delovnim razmerjem):

- na funkcijo v organu državne uprave, ki izvaja nadzorstvo nad zakonitostjo oziroma nad primernostjo in strokovnostjo dela občinskih organov in občinske uprave;
- za načelnika upravne enote, ali vodjo notranje organizacijske enote v upravni enoti, na katere območju je občina;
- na položaj ali drugo uradniško delovno mesto v državni upravi, na katerem se izvršujejo pooblastila v zvezi z nadzorstvom nad zakonitostjo oziroma nad primernostjo in strokovnostjo dela občinskih organov in občinske uprave

OS se lahko predčasno razpusti (90.b člen ZLS), če:

- ne izvršuje odločb ustavnega sodišča, ki mu nalagajo z ustavo in zakonom
- skladno ravnanje;

- v letu, za katero ni bil sprejet proračun, tudi za prihodnje leto ne sprejme v skladu z zakonom predloženega in pripravljenega proračuna, ki bi lahko začel veljati ob začetku leta;
- če se v posameznem koledarskem letu po najmanj trikratnem sklicu sploh ne sestane na sklepni seji.

Župana se lahko predčasno razreši, če ne izvršuje odločb ustavnega sodišča ali pravnomočnih odločb upravnega sodišča.

27

Če je OS razpuščen, opravlja nujne naloge iz njegove pristojnosti v času do izvolitve novega OS župan. Če je razrešen župan, opravlja nujne naloge iz njegove pristojnosti do izvolitve novega župana podžupan oziroma član OS.

V primeru **hkratne razpustitve OS in župana** imenuje vlada **začasnega upravitelja**, ki do izvolitve novih občinskih organov opravlja nujne naloge. Za začasnega upravitelja ni mogoče imenovati osebe, ki opravlja funkcijo ali delo, ki je nezdružljivo s funkcijo člana OS in župana.

6. DELO ORGANOV V OBČINI

28 ZLS v četrtem poglavju določa strukturo in razmerja občinskih organov. Poznamo **tri organe občine**:

- župan;
- občinski svet;
- nadzorni odbor.

Poznamo pa še sledeče organe v občini, in sicer:

- podžupana;
- občinsko upravo;
- skupno občinsko upravo.

6.1 ŽUPAN

Župan je **izvršilni organ** v občini, izvoljen na neposrednih volitvah za dobo štirih let. Predstavlja in zastopa občino ter OS. Prav tako vodi seje OS, vendar nima pravica glasovanja, ima pa predlagalno pravico. Skladno s to pravico predlaga OS v sprejem:

- proračun občine;
- zaključni račun;
- odloke in druge akte.

Župan skrbi za **izvajanje sprejetih odločitev OS in objavo sprejetih aktov občine**. Ima tudi pravico **zadržati** objavo splošnega akta, za katerega meni, da ni skladen z veljavno zakonodajo. V kolikor pride do take situacije, župan predlaga OS, naj na svoji prvi naslednji seji ponovno odloča o aktu. Če OS vseeno objavi akt, lahko župan vloži na Ustavno sodišče RS zahtevo za oceno ustavnosti. Župan lahko tudi zadrži izvajanje na OS sprejete odločitve, za katero meni, da ni skladna z zakonom ali je v nasprotju s statutom ali drugim občinskim aktom. Nadalje OS predlaga, da o odločitvi ponovno odloča na prihodnji seji in o tem obvesti pristojno ministrstvo. V kolikor OS vztraja pri prvotni odločitvi, lahko župan sproži postopek pred Upravnim sodiščem RS.

Funkcija župana je nezdružljiva s funkcijo člana OS. Svojo funkcijo lahko opravlja **poklicno ali nepoklicno**.

Županu lahko **predčasno preneha funkcija** v primeru, ko ne izvršuje odločb ustavnega sodišča ali pravnomočnih odločb upravnega sodišča. V primeru razrešitve župana državni zbor razpiše predčasne volitve za nadomestnega župana.

Župan lahko sprejme **začasne nujne ukrepe**, če pride do razmer, v katerih bi bilo lahko v večjem obsegu ogroženo življenje in premoženje občanov, OS pa se ne bi mogel pravočasno sestati. Župan mora sprejete ukrepe predložiti OS v potrditev takoj, ko se ta lahko sestane.

6.2 PODŽUPAN

Občina ima lahko **enega ali več** podžupanov, ki ga izmed članov občinskega sveta imenuje župan.

Naloga podžupana je predvsem pomoč županu pri njegovem delu. Župan lahko podžupana **pooblasti** za opravljanje posameznih nalog, lahko pa ga v primeru odsotnosti tudi **nadomešča**. Če ima občina več podžupanov, župana nadomešča tisti, ki ima za to pooblastilo. Če podžupani nimajo tovrstnega pooblastila, ga nadomešča najstarejši svetnik.

Svojo funkcijo lahko opravlja **poklicno oz. nepoklicno**. O poklicnem opravljanju funkcije odloča OS na predlog župana.

Podžupanu se funkcija izteče istočasno z županovo.

6.3 OBČINSKI SVET

29. člen ZLS določa, da je OS **predstavniško telo občine**, ki ga volijo prebivalci občine neposredno za štiri leta. Je najvišji organ odločanja v občini. V organizaciji lokalne samouprave ima občinski svet enako mesto kot predstavniško telo v organizaciji državne oblasti (Državni zbor RS).

Mandatna doba OS se začne s potekom mandata prejšnji sestavi OS in traja do prve seje prihodnje izvoljenega OS. Mandatna doba OS je lahko tudi **krajša**, in sicer ko:

- ne izvršuje odločb Ustavnega sodišča, ki mu nalagajo z ustavo in zakoni skladno ravnanje;
- v letu, za katero ni bil sprejet proračun, tudi za prihodnje leto ne sprejme proračuna;
- se v posameznem koledarskem letu po najmanj štirikratnem sklicu ne sestane na sklepni seji.

Predčasno pa lahko mandat poteče samo **članu OS**, in sicer če:

- odstopi;
- postane trajno nezmožen za opravljanje funkcije člana OS;
- izgubi volilno pravico (nasploš – npr. preneha biti državljani RS, za volitve v občini – nima več stalnega prebivališča);
- opravlja funkcijo, ki ni združljiva s funkcijo člana OS (npr. član nadzornega odbora);
- je obsojen na nepogojno kazen zapora, daljšo od šest mesecev.

ZLS v **34.a členu** določa, da člani OS svojo funkcijo opravljajo **nepoklicno**. Zakon v **38. členu** določa tudi okvirno število članov OS, in sicer **od 7 do 45**.

Ustava določa, da sta **narodni skupnosti** neposredno zastopani v predstavniških organih lokalne samouprave. V OS na narodnostno mešanem območju imata italijanska oz. madžarska narodna skupnost svoje predstavnike, in sicer najmanj enega. Poleg narodnih skupnosti pa ima na območjih, kjer je avtohtono naseljena, svoje predstavnike tudi **romska skupnost**. Narodna skupnost ima tudi pri sprejemanju odločitev v OS zavarovan svoj položaj. Po predstavnikih narodne skupnosti v OS daje Svet narodne skupnosti soglasje k sprejemanju tistih aktov, ki se nanašajo na uresničevanje njihovih pravic.

Temeljne naloge občinskega sveta so določene v ZLS, podrobneje pa tudi v občinskih statutih. Ima predvsem urejevalno, volilno in nadzorno funkcijo ter funkcijo odločanja o konkretnih zadevah. V okviru **urejevalne funkcije** OS sprejema:

- statut;
- odloke in druge občinske akte;

- prostorske in druge načrte razvoja;
- proračun;
- zaključni račun.

30 V okviru **volilne funkcije** OS:

- voli oz. razrešuje člane nadzornega odbora ter člane komisij in odborov OS;
- imenuje in razrešuje člane sveta za varstvo uporabnikov javnih dobrin.

V okviru **nadzorne funkcije** OS nadzoruje delo župana, podžupana in občinske uprave glede uresničevanja odločitev OS.

Če za to ni pooblaščen župan, OS odloča tudi o **pridobitvi in odtujitvi občinskega premoženja**.

Odloke in druge akte, ki jih sprejema OS, mu **v sprejem predlaga župan, komisije in odbori ter vsak član OS**. OS sprejema svoje odločitve **z večino opredeljenih navzočih članov**, sklepčen pa je, če je na seji navzoča **večina članov**. Delo OS je urejeno s **poslovnikom**, ki ga sprejme z dvotretjinsko večino navzočih članov.

OS mora ustanoviti **Komisijo za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja**, ki se oblikuje po volitvah. OS lahko ustanovi tudi druge komisije in odbore. Delovna telesa, katerih naloga je obravnavati zadev iz pristojnosti OS in dajanje mnenj in predlogov, imenuje OS med svojimi člani, lahko pa tudi med drugimi občani. OS pa lahko kot svoja posvetovalna telesa ustanovi tudi **krajevne, vaške in četrtne odbore**.

6.4 NADZORNI ODBOR

Nadzorni odbor (v nadaljevanju: NO) je **najvišji organ nadzora javne porabe** v občini. **32. člen ZLS** določa, da ta v okviru svojih pristojnosti nadzoruje:

- razpolaganje s premoženjem občine;
- smotnost porabe proračunskih sredstev;
- finančno poslovanje uporabnikov občinskih proračunskih sredstev.

Nadzor zajema:

- ugotavljanje zakonitosti in pravilnosti poslovanja pristojnih organov, organov in organizacij porabnikov občinskega proračuna in pooblaščenih oseb z občinskimi javnimi sredstvi in občinskim javnim premoženjem;
- ocenjevanje učinkovitosti in gospodarnosti porabe občinskih proračunskih sredstev.

V primeru kršitev mora NO v roku **15 dni** o tem obvestiti **Računsko sodišče RS in Ministrstvo za finance**. O svojih ugotovitvah, ocenah in mnenjih oblikuje **poročilo s priporočili in predlogi**. Obvezne sestavine poročila določi minister za lokalno samoupravo v soglasju z ministrom za finance. OS, župan in organi porabnikov občinskih proračunskih sredstev so poročilo dolžni obravnavati in upoštevati priporočila ter predloge v skladu s svojimi pristojnostmi.

Naloge, postopke in način dela NO, njegovo oblikovanje, načela za organizacijo dela in predstavljanje, obveznosti in pravice občinskih organov v zvezi z delom ter priporočili in predlogi NO in javnost dela NO določa **statut občine**. V skladu s statutom občine sprejme NO svoj **poslovnik**.

Člane NO imenuje OS, in sicer najkasneje v 45 dneh po prvi seji. Člani NO svojo funkcijo opravljajo **nepoklicno**.

6.5 OBČINSKA UPRAVA

Peto poglavje ZLS opredeljuje delovanje občinske uprave (v nadaljevanju: OU), katero ustanovi **OS, vodi pa jo direktor oz. tajnik**. Delo OU **usmerja in nadzira župan**. Tajnika oz. direktorja imenuje in razrešuje župan za dobo pet let z možnostjo ponovnega imenovanja.

31

OU je pristojna za izvajanje strokovnih, upravnih, razvojnih in drugih nalog. Njena organiziranost je odvisna od velikosti občine oz. ali gre za mestno občino ali ne. V manjših občinah so uprave enovite, medtem ko se v večjih sestavljene iz oddelkov, uradov, referatov, direkcij, režijskih obratov oz. je poimenovanje notranjih enot odvisno od odločitve občin. To je urejeno v Uredbi o notranji organizaciji in sistematizaciji, delovnih mestih in nazivih v organih državne uprave ter v pravosodnih organih.

Organizacija in naloge OU so določene z **odlokom o notranji organizaciji**, ki ga **sprejme OS**. Delovna mesta v OU so določena z **aktom o sistematizaciji delovnih mest**, ki jo določi **župan** na predlog direktorja OU. Število delovnih mest mora biti usklajeno s **kadrovskim načrtom**, ki je **priloga** občinskega proračuna.

6.6 SKUPNA OBČINSKA UPRAVA

6. člen ZLS opredeljuje, da občine »zaradi skupnega urejanja in opravljanja lokalnih zadev javnega pomena. V ta namen ustanavljajo zveze, lahko združujejo sredstva in v skladu z zakonom ustanavljajo skupne organe ter organe skupne občinske uprave, ustanavljajo in upravljajo sklade, javne zavode, javna podjetja in ustanove.«

Občine lahko ustanovijo enega ali več organov skupne občinske uprave (v nadaljevanju: SOU). 26. člen ZFO-1 določa, da se za naloge SOU štejejo naloge:

- opravljanje inšpekcijskega nadzora,
- občinskega redarstva,
- pravne službe,
- občinskega pravobranilstva,
- notranje revizije,
- proračunskega računovodstva,
- varstva okolja,
- urejanja prostora,
- civilne zaščite,
- požarnega varstva,
- urejanja prometa,
- informatike.

Občinski sveti občin ustanoviteljic sprejmejo odlok o ustanovitvi SOU. Z odlokom se določi ime in sedež SOU ter razmerja do občin soustanoviteljic. Župani se dogovorijo, da se naloge skupnega organa občinske uprave opravljajo v eni od občinskih uprav. Organ SOU je neposredni uporabnik občinskega proračuna tiste občine, kjer ima ta organ sedež. Upravo vodi **predstojnik**, ki ga imenujejo in razrešujejo **župani občin ustanoviteljic**.

ZLS tudi določa, da se lahko z občinskim predpisom določi, da se za opravljanje posameznih upravnih nalog iz izvršne pristojnosti občine podeli **javno pooblastilo** javnemu podjetju, javnemu zavodu, javni agenciji, javnemu skladu, drugi pravni osebi ali posamezniku, če se tako omogoči učinkovitejše in smotrnejše opravljanje nalog.

Po spremembah ZFO leta 2005 je država začela sofinancirati delovanje skupnih občinskih uprav. Višino sofinanciranja določa **26. člen ZFO-1**. Od takrat raste število ustanavljanja skupnih občinskih uprav. V Sloveniji je bilo leta 2022 organiziranih **52 SOU**.

7. AKTI OBČINE

Splošne in posamične akte občine določa osmo poglavje ZLS.

7.1 VRSTE AKTOV

7.1.1 Splošni pravni akti občine

- statut občine;
- poslovnik občinskega sveta;
- odloki;
- odredbe, pravilniki, navodila;
- sklepi.

Občina zadeve iz svoje pristojnosti ureja z odloki, odredbami, pravilniki in navodili. Zadeve iz prenesene pristojnosti pa ureja z odloki in drugimi predpisi, določenimi z zakoni.

Statut

V 64. členu ZLS je določeno da »Statut občine določa temeljna načela za organizacijo in delovanje občine, oblikovanje in pristojnosti občinskih organov, razen glede organov občinske uprave, način sodelovanja občanov pri sprejemanju odločitev v občini in druga vprašanja skupnega pomena v občini, ki jih določa zakon.«

Statut je najpomembnejši splošni akt občine, saj je nekakšna občinska ustava. Z njim morajo biti usklajeni vsi drugi občinski predpisi.

Statut opredeli območje občine oziroma navede naselja, ki jo sestavljajo. Kadar je občina razdeljena na ožje dele, statut določi njihov pravni status, njihove naloge in oblike – krajevne, vaške, četrtne skupnosti. V statutu so podrobno določene naloge občine in pristojnosti njenih organov (svet, župan, nadzorni odbor, uprava). Med poglavji statuta najdemo tudi določbe o neposrednem sodelovanju občanov v odločevalskem procesu (zbori občanov, referendum, ljudska iniciativa).

Statut sprejme OS z dvotretjinsko večino vseh članov. Postopek za sprejem statuta je ponavadi bolj razčlenjen in zahteven, kot je določen za sprejem občinskih odlokov. Pogosto je v tem postopku predvidena tudi javna obravnava. Pravila o postopku sprejema novega oziroma za spreminjanje statuta so zajeta v statutu samem.

Poslovnik občinskega sveta

Poslovnik določa:

- organizacijo in način dela OS;
- postopek za sprejem odlokov in drugih občinskih aktov.

Poslovnik sprejme OS z dvotretjinsko večino navzočih članov OS.

Poslovnik, v skladu s statutom sprejem tudi NO.

Odlok

Odlok je najpogostejši splošni pravni akt občine. Z odlokom občina na splošen način ureja zadeve iz svoje pristojnosti, ustanavlja organe OU oziroma njeno organizacijo in javne službe. Če je tako določeno z ustreznim zakonom, lahko OS z njim normira tudi zadeve iz prenesene državne pristojnosti.

Odredba

Z odredbo se na splošno posega v določene družbene razmere in odreja način ravnanja v takih razmerah.

Pravilnik

Pravilnik je splošni pravni akt, ki razčlenjuje določbe statuta ali kakšnega odloka zato, da ga lahko dosledneje uresničujemo v praksi. Na ta način znižujemo splošno naravo statutarnih določb in pravil v odlokih ter povečujemo njihovo neposredno uporabnost.

Navodilo

Navodilo je najpogostejše uporabljeno za podrobnejše predpisovanje načina dela organov OU.

Sklep

Sklep je lahko splošen ali posamičen akt.

7.1.2 Posebne vrste aktov

- proračun in zaključni račun;
- prostorski (izvedbeni) načrt ter načrti prostorskega in splošnega razvoja občine.

V **proračunu** občine so predvideni prihodki in odhodki za posamezne namene za proračunsko leto, v **zaključnem računu proračuna** pa so prikazani realizirani in predvideni prihodki ter odhodki za preteklo leto.

K **posamičnim aktom** sodijo odločbe in sklepi. Te v upravnih zadevah, pri odločanju o pravicah in dolžnostih občanov in njihovih organizacij iz občinske in iz prenesene državne pristojnosti, izdajajo občinski organi.

O upravnih stvareh iz občinske pristojnosti odloča na prvi stopnji **občinska uprava**, na drugi stopnji pa **župan**, če ni z zakonom drugače določeno.

O **pritožbah** zoper odločbe organa skupne občinske uprave odloča župan občine, v katero krajevno pristojnost zadeva spada, če zakon drugače ne določa.

O pritožbah zoper posamične akte, izdane v upravnih stvareh iz prenesene pristojnosti, odloča pristojni **državni organ**, ki ga določa zakon. O zakonitosti posamičnih aktov občine odloča v upravnem sporu pristojno sodišče.

7.1.3 Materialni akti in akti poslovanja

Materialni akti in akti poslovanja občine morajo temeljiti na zakonu in drugem zakonitem predpisu.

7.1.4 Skladnost predpisov

Občinski predpisi kot lokalno samoupravno (avtonomno) pravo so del slovenskega pravnega sistema in kot taki morajo biti v skladu z ustavo in zakoni.

Navodilo, pravilnik in odredba morajo biti usklajeni z občinskimi odloki in občinskim statutom. Kadar so navedeni akti in druge odločitve OS - po mnenju župana - v nasprotju s statutom, župan zadrži njihovo izvajanje in predlaga OS, da o njih ponovno odloča. O skladnosti vseh občinskih predpisov z ustavo in zakoni pa na zahtevo upravičenih predlagateljev odloča Ustavno sodišče RS.

7.2 POSTOPEK ZA SPREJEM OBČINSKEGA PREDPISA

Postopek je lahko določen v občinskem statutu ali v poslovniku OS. Večkrat srečamo tudi ureditev, pri kateri so načela postopka opredeljena v statutu, njihova podrobnejša razčlenitev pa v poslovniku. Pri tem je postopek za sprejem občinskega odloka vzorec za sprejemanje vseh drugih občinskih predpisov.

Sprejem odloka lahko predlaga:

- župan;
- član OS;
- delovno telo OS;
- najmanj pet odstotkov volivcev v občini.

Odlok je sestavljen iz:

- **naslova:** označuje vsebino odloka;
- **uvoda:** ocena stanja na področju, v katerega posega odlok, razlogi za sprejem, utemeljitev ciljev in načel odloka, ocena finančnih in drugih posledic;
- **besedila členov:** pravna pravila za vedenje in ravnanje občanov v predvidenih družbenih razmerah;
- **obrazložitev:** z izrazi vsakdanjega jezika poljudno pojasnjena nova pravna pravila.

7.2.1 Vrste postopkov in njihova obravnava

Poznamo tri vrste postopkov, in sicer:

- redni postopek;
- hitri postopek;
- skrajšani postopek.

Redni postopek

Predlog odloka prejmejo člani OS **sedem dni pred sejo**, na kateri bodo obravnavali predlagani odlok. OS razpravlja o predlogu odloka na dveh obravnavah, ki sta praviloma na dveh sejah. Pred vsako (plenarno) sejo OS predlog odloka najprej obravnava ustrezno delovno telo OS (odbor, komisija).

Na zasedanju OS da najprej predlagatelj odloka uvodno obrazložitev, nato dobi besedo predstavnik delovnega telesa in potem člani razpravljajo o predlaganem odloku po vrstnem redu, kot so se prijavili k razpravi.

Hitri postopek

Hitri postopek je mogoče uporabiti, kadar to zahtevajo **izredne potrebe države ali naravne nesreče**. Pri hitrem postopku se združita prva in druga obravnava predloga odloka na isti seji. Hitri postopek lahko predlaga vsak, ki ima pravico predlagati OS sprejem odloka. O uporabi hitrega postopka odloči OS na začetku seje. Pri hitrem postopku tudi ne veljajo roki, ki so določeni za posamezna opravila v rednem postopku sprejemanja odloka.

Uporaba hitrega postopka mora biti res izjema, saj je namen rednega dvostopenjskega postopka, da člani OS predlog odloka resno, odgovorno in poglobljeno proučijo, da se uveljavijo različni interesi in da je po soočanju teh interesov pretehtano glasovanje o sprejemu odloka.

Skrajšani postopek

Po skrajšanem postopku se lahko postopa, kadar OS sprejema **manj zahtevne** spremembe odlokov, odloča o prenehanju njihove veljavnosti ali jih usklajuje z drugimi predpisi oziroma odločitvami ustavnega sodišča. Tako kot pri hitrem postopku se lahko na isti seji izvedeta **obe obravnavi**. V skrajšanem postopku je dopustno vlagati amandmaje samo k členom sprememb in dopolnitev odloka. OS ne more sprejemati odloka po skrajšanem postopku, če temu nasprotuje najmanj ena tretjina navzočih članov.

Poznamo dve obravnavi predloga odloka, in sicer:

- prva obravnava;
- druga obravnava.

Prva obravnava

V prvi obravnavi predloga odloka člani OS razpravljajo predvsem o **uvodu** odloka (ocena stanja, razlogi za sprejem, cilji, načela, posledice). Po koncu razprave sprejmejo stališča in sklepe, ki naj jih predlagatelj upošteva pri pripravi predloga odloka za drugo obravnavo. Seveda pa člani OS lahko tudi odločijo, da se odlok ne sprejme ali da se druga obravnava opravi na podlagi enakega besedila, kot je bilo pripravljeno za prvo obravnavo.

Druga obravnava

V drugi obravnavi razpravlja OS po vrstnem redu o **vsakem členu posebej** in nato o vsakem členu **glasuje**. Člani OS pa lahko tudi združijo razpravljanje in glasovanje o več členih ali poglavjih odloka.

Spremembe in dopolnitve odloka predlagajo člani OS v amandmajski obliki. (Amandma je v obliki člena dan predlog za spremembo ali dopolnitev kakšnega člena v predlogu odloka. Z amandmajev je mogoče predlagati tudi nov člen v odloku.) Kadar je k besedilu predlaganega odloka dan amandma, člani OS razpravljajo in glasujejo najprej o amandmaju ter potem še - če amandma ni bil sprejet - o predlaganem členu občinskega odloka.

Na koncu druge obravnave člani OS glasujejo o predlogu odloka v **celoti**. Odlok je sprejet, če zanj na sklepni seji OS (več kot polovica članov OS – kvorum) glasuje **večina opredeljenih članov**.

Glasovanje o sprejemu občinskega odloka je **javno**. Glasuje se z dvigom rok ali poimenskim izjavljanjem, lahko pa tudi s pomočjo glasovalnih naprav.

7.2.2 Postopkovne in vsebinske posebnosti

Sprejem proračuna

Pri sprejemu proračuna veljajo sledeče posebnosti:

- predlagatelj proračuna je lahko samo župan;
- pri vlaganju amandmajev je treba upoštevati pravilo o ravnovesju med proračunskimi prejemki in izdatki;
- o predlogu proračuna razpravljajo vsa delovna telesa OS;

- župan lahko med letom predlaga rebalans proračuna občine.

Obravnava predloga proračuna poteka praviloma najprej v obliki splošne razprave in nato razprave po delih proračuna, glasovanje o proračunu kot celoti pa je mogoče šele, ko občinski svet ugotovi, da je predlog proračuna usklajen po delih ter glede prihodkov in odhodkov.

Sprejem obvezne razlage

Sprejem obvezne razlage občinskega predpisa **lahko predlaga vsak, ki ima pravico predlagati sprejem odloka**. Avtentično obvezno razlago daje organ, ki je akt sprejel, kadar pravno pravilo ni jasno in ga je mogoče razlagati na različne načine. Obvezne razlage morajo biti čim redkeje, saj je treba težiti predvsem k **jasnosti in dorečenosti** norm v občinskih splošnih pravnih aktih.

Sprejem prečiščenega besedila

Sprejem prečiščenega besedila se uporabi, **ko se občinski predpis hitro spreminja in dopolnjuje, tako da ni več jasen in pregleden**. Po večkratnih spremembah predpisa je zaradi njegove lažje uporabe v praksi koristno pripraviti novo besedilo in ga nato sprejeti v postopku, ki je določen za sprejem odloka.

7.3 OBJAVA

Statut in drugi predpisi občine morajo biti javno objavljeni, veljati pa začnejo **petnajsti dan po objavi**, če ni v njih drugače določeno. Statut in drugi predpisi občine se objavijo v **uradnem glasilu**, ki ga določi splošni akt občine, praviloma statut.

Občina je v skladu z **Zakonom o dostopu do informacij javnega značaja** dolžna predpise objavljati tudi na **spletni strani občine**.

Drugi odstavek 5.člena Uredbe o posredovanju in ponovni uporabi informacij javnega značaja določa, da uprave lokalnih skupnosti posredujejo v svetovni splet in register predpisov lokalne skupnosti uradna oziroma neuradna prečiščena besedila veljavnih predpisov njihove lokalne skupnosti.

Skladno z **10. členom Uredbe o registru pravnih aktov lokalnih skupnosti** mora lokalna skupnost Javnemu podjetju Uradni list RS d.o.o. preko aplikacije za vnos podatkov in neuradnih prečiščenih besedil pravnih aktov posredovati podatke o sprejetih pravnih aktih lokalne skupnosti.

8. PRISTOJNOSTI OBČIN

- 38 **20. člen ZLS** določa, da lahko občina »v skladu z zakoni poseduje, pridobiva in razpolaga z vsemi vrstami premoženja, ustanavlja in vodi javna podjetja ter v okviru sistema javnih financ določa svoj proračun.« Naloge občine so opredeljene kot **izvirne naloge in prenesene naloge**.

8.1 IZVIRNE PRISTOJNOSTI OBČIN

V okvir izvirnih pristojnosti občin sodijo naloge, ki si jih občine **same določijo s statutom in drugimi akti** in predstavljajo **tipično vsebino lokalne samouprave** (komunala, lokalne javne službe itd.) in **lokalne zadeve javnega pomena**, ki jih občinam določi področna zakonodaja (npr. Zakon o varnosti v cestnem prometu in drugi).

Za zadovoljevanje potreb svojih prebivalcev občina zlasti:

- **upravlja** občinsko premoženje;
- **omogoča pogoje** za gospodarski razvoj občine in v skladu z zakonom opravlja naloge s področja gostinstva, turizma in kmetijstva;
- **ustvarja pogoje** za gradnjo stanovanj in skrbi za povečanje najemnega socialnega sklada stanovanj ter skrbi za izobraževanje odraslih, ki je pomembno za razvoj občine in za kvaliteto življenja njenih prebivalcev;
- **ureja, upravlja in skrbi** za lokalne javne službe v okviru svojih pristojnosti;
- **načrtuje** prostorski razvoj, opravlja naloge na področju posegov v prostor in graditve objektov, zagotavlja javno službo gospodarjenja s stavbnimi zemljišči;
- **pospešuje:**
 - službe socialnega skrbstva, za predšolsko varstvo, osnovno varstvo otroka in družine, za socialno ogrožene, invalide in ostarele,
 - vzgojno, izobraževalno, informacijsko dokumentacijsko, društveno in drugo dejavnost na svojem območju,
 - razvoj športa in rekreacije,
 - kulturno-umetniško ustvarjalnost, omogoča dostopnost do kulturnih programov, zagotavlja splošno izobraževalno, knjižnično dejavnost ter v skladu z zakonom skrbi za kulturno dediščino na svojem območju;
- **skrbi** za:
 - varstvo zraka, tal, vodnih virov, za varstvo pred hrupom, za zbiranje in odlaganje odpadkov in opravlja druge dejavnosti varstva okolja,
 - požarno varnost in organizira reševalno pomoč;
- **gradi, vzdržuje in ureja** lokalne javne ceste, javne poti, rekreacijske in druge
- javne površine, v skladu z zakonom ureja promet v občini ter opravlja naloge
- občinskega redarstva;
- **ureja in vzdržuje** vodovodne in energetske komunalne objekte;
- **opravlja nadzor** nad krajevnimi prireditvami;
- **organizira:**

- komunalno-redarsko službo in skrbi za red v občini,
- pomoč in reševanje za primere elementarnih in drugih nesreč,
- opravljanje pokopališke in pogrebne službe,
- občinsko upravo;
- **določa** prekrške in denarne kazni za prekrške, s katerimi se kršijo predpisi občine, opravlja inšpekcijski nadzor nad izvajanjem občinskih predpisov in drugih aktov, s katerimi ureja zadeve iz svoje pristojnosti, če ni z zakonom drugače določeno;
- **sprejema** statut občine in druge splošne akte;
- **ureja** druge lokalne zadeve javnega pomena.

Občina **pridobiva in obdeluje podatke**, ki jih potrebuje za opravljanje nalog, za svoje potrebe pa opravlja tudi **statistično, evidenčno in analitično funkcijo**. Pri slednjem gre za sledeče osebne podatke: enotna matična številka občana, osebno ime, datum in kraj rojstva, podatki o osebnih vozilih, naslov bivališča (stalnega ali začasnega) in druge.

8.2 PRENESENE PRISTOJNOSTI OBČIN

Prenesene naloge so tiste, ki jih **država s soglasjem občine prenese** v izvajanje občini. Občina te naloge opravlja za državo. Za izvajanje teh nalog mora država zagotoviti **finančna sredstva**, velja pa tudi strožji režim nadzora. Če država pri izvajanju izvirnih nalog občine nadzoruje zgolj zakonitost izvajanja teh nalog, pri prenesenih nalogah nadzoruje tudi primernost in strokovnost izvajanja teh nalog.

Za predhodno soglasje se šteje, če je občina pri državnem zboru vložila pobudo za opravljanje posameznih nalog iz državne pristojnosti. Merilo oziroma razlogi za prenos so racionalnejše in učinkovitejše izvajanje nalog v občini.

Opravljanje posameznih nalog iz državne pristojnosti se lahko prenese na vse občine, na mestne občine, na občine na določenem območju ali na posamezno občino. Za izvajanje prenesenih nalog država občini zagotovi ustrezna finančna sredstva.

9. FINANCIRANJE OBČINE

40 Skladno z določili Evropske listine lokalne samouprave so lokalne skupnosti upravičene do finančnih virov, s katerimi lahko razpolagajo v okviru svojih pooblastil.

Sistem financiranja občin je opredeljen v:

- Ustavi RS;
- ZLS;
- Zakonu o javnih financah (v nadaljevanju: ZJF);
- Zakonu o financiranju občin (v nadaljevanju: ZFO-1);
- Zakonu o izvrševanju državnega proračuna (v nadaljevanju: ZIPRS);
- Zakonu o računovodstvu (V nadaljevanju: ZR).

ZLS vsebuje posebno poglavje z določbami o premoženju in financiranju občine (od 51. do 60.člena), in sicer določbe v zvezi s premičnim in nepremičnim premoženjem, denarnimi sredstvi in pravicami.

52. člen ZLS določa, da država občinam, ki ne morejo financirati lokalnih zadev javnega pomena, zagotoviti dodatna sredstva v primerni višini.

Občine se financirajo iz **lastni sredstev in sredstev iz naslova zadolževanja**. Skladno z zakonom občinam pripadajo sledeči prihodki:

- lastni viri (davki in druge dajatve, dohodki od premoženja občine);
- sredstva države za občine, ki ne morejo financirati lokalnih zadev javnega pomena v primerni višini iz lastnih sredstev;
- sredstva iz naslova zadolževanja.

Zakon o financiranju občin predvideva sledeči sistem financiranja:

- povprečnina

Povprečnina pomeni obseg sredstev na prebivalca v državi, ugotovljen za financiranje z zakonom določenih nalog. Ministrstvo za finance vsako leto julija pripravi izračun povprečnih občin za izvajanje zakonsko določenih nalog, in sicer na podlagi metodologije za izračun za financiranje nalog občin. Nato med Vlado RS in združenji občin potekajo pogajanja, se sklene morebitni dogovor o višini povprečnine in nato Državni zbor RS sprejme zakon o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti, ki sledita in v njem določi višino povprečnine

- primerna poraba občine

To je za posamezno občino in za posamezno proračunsko leto ugotovljen primeren obseg sredstev za financiranje z zakonom določenih nalog.

Učinkovit sistem financiranja občin ja zasnovan na **treh elementih**, in sicer na:

- vrsti davčnih in nedavčnih virov;
- ukrepih in pristojnostih za zagotavljanje ustreznih finančnih virov;
- instrumentih finančne politike.

Prihodki in izdatki za posamezne namene financiranja javne porabe občine morajo biti zajeti v **proračunu občine**.

9.1 LASTNI VIRI OBČINE

Lastni viri občine so **davki in druge dajatve ter dohodki od premoženja občine**. 53. člen ZLS določa, da občini za financiranje lokalnih zadev javnega pomena pripadajo:

41

- davek od premoženja,
- davek na dediščine in darila,
- davek na dobitke od iger na srečo,
- davek na promet nepremičnin,
- drugi davki, določeni z zakonom.

Dohodki od premoženja občine so dohodki od:

- zakupnin in najemnin za zemljišča in objekte, ki so občinska lastnina;
- vlaganj kapitala;
- vrednostnih papirjev in drugih pravic, ki jih je občina kupila;
- rent in dobička javnih podjetij;
- koncesij.

Vir financiranja občin so tudi prihodki iz naslova **dohodnine**, in sicer »54%, vplačane v predpreteklem letu pred letom za katero se izračuna skupna primerna poraba občin (6. člen ZFO-1)«.

Izredni lastni viri občine pa so prihodki od prodaje občinskega premoženja in donacije.

Občine imajo možnost pridobivanja finančnih sredstev tudi iz **Evropske unije**, ki s strukturnimi skladi in drugimi programi zagotavlja različne oblike pomoči, ki zajema finančne in druge ukrepe.

9.2 SREDSTVA DRŽAVE

Občinam, ki zaradi slabše razvitosti nimajo dovolj finančnih sredstev, da bi zagotovile nemoteno izvajanje z zakonom opredeljenih nalog, zagotovi država potrebna dodatna sredstva.

Država zagotavlja **finančno izravnavo** v taki višini, da znaša javna poraba na prebivalca v povprečju najmanj 90 odstotkov povprečne porabe na prebivalca v Sloveniji. S finančno izravnavo in drugimi dodatnimi sredstvi se občinam poleg sredstev za financiranje tekočih nalog primerne porabe zagotavlja tudi sredstva za nujne naložbe.

9.3 ZADOLŽEVANJE OBČIN

Zadolževanje občin je opredeljeno v **ZJF** in **ZFO**.

Občina se za **izvrševanje občinskega proračuna** v tekočem proračunskem letu lahko zadolži samo s črpanjem posojila doma, **za investicije**, predvidene v občinskem proračunu. Občina, ki je vključena v sistem enotnega zakladniškega računa države, se lahko zadolži le pri upravljavcu sredstev sistema enotnega zakladniškega računa države ali pri državnem proračunu.

Za sredstva **sofinanciranja investicije iz proračuna Evropske unije** se občina lahko zadolži največ do višine odobrenih sredstev in največ za obdobje do prejema teh sredstev.

85. člen ZJF določa: »Če se zaradi neenakomernega pritekanja prejemkov izvrševanje proračuna ne more uravnotežiti, se lahko občina **likvidnostno zadolži**, vendar največ do višine 5% vseh izdatkov zadnjega sprejetega proračuna.« Ta omejitev ne velja za zadolžitev občine sofinanciranja investicije iz EU sredstev.

Občina mora pred vsako zadolžitvijo, pri kateri črpanje in odplačilo posojila nista v istem proračunskem letu, pridobiti soglasje ministra, pristojnega za finance.

V **največji obseg možnega zadolževanja občine** se všteta zadolževanje za izvrševanje občinskega proračuna, razen zadolževanje za sofinanciranje investicij iz EU sredstev, učinki zadolževanja v zvezi z upravljanjem z dolgom občinskega proračuna, dana poroštva posrednim proračunskim uporabnikom občinskega proračuna in javnim podjetjem, katerih ustanoviteljica je občina, in finančni najemi ter blagovni krediti neposrednih proračunskih uporabnikov občinskega proračuna.

Skladno z **10.b členom ZFO-1** se občina »v tekočem proračunskem letu lahko zadolži, če odplačilo obveznosti iz naslova posojil (glavnice in obresti), finančnih najemov in blagovnih kreditov (obrokov) ter potencialnih obveznosti iz naslova izdanih poroštev za izpolnitev obveznosti posrednih proračunskih uporabnikov in javnih podjetij, katerih ustanoviteljica je občina, v posameznem letu odplačila **ne preseže 10% realiziranih prihodkov** iz bilance prihodkov in odhodkov občinskega proračuna v letu pred letom zadolževanja, zmanjšanih za prejete donacije, transferne prihodke iz državnega proračuna za investicije in prejeta sredstva iz proračuna Evropske unije ter prihodke režijskih obratov.«

Občina lahko s črpanjem posojil pridobiva sredstva, potrebna za vračilo občinskega dolga pred njegovo dospelostjo, če se s tem zmanjšajo stroški občinskega dolga ali izboljša struktura dolga na način, da se zniža izpostavljenost makroekonomskim in tržnim tveganjem.

Posle v zvezi z zadolževanjem občinskega proračuna in upravljanjem z dolgovi občinskega proračuna sklepa **župan** ali oseba, ki jo župan pisno pooblasti, na podlagi predpisanih soglasij in sprejetega občinskega proračuna.

Skladno z **10.d členom ZFO-1** občina ne sme prevzemati dolga.

10.e člen ZFO-1 določa, da »občina lahko izdaja **poročstva** za obveznosti iz naslova zadolževanja posrednih proračunskih uporabnikov in javnih podjetij, katerih ustanoviteljica je, v obsegu in po pogojih, ki jih določa odlok, s katerim se sprejme občinski proračun in če imajo te osebe zagotovljena sredstva za servisiranje dolga iz neproračunskih virov«.

Poroštvene pogodbe in pogodbe o zavarovanju poročstva lahko v imenu občine sklepa župan. Izdana poročstva občine se štejejo v največji obseg možnega zadolževanja občine. Župan lahko na podlagi sklepa občinskega sveta zamenja obstoječo poroštveno pogodbo z novo poroštveno pogodbo, če se:

- znižajo skupni stroški obstoječe zadolžitve in
- ne podaljša rok končne zapadlosti obveznosti in
- ne poveča stanje dolga obstoječe zadolžitve.

Posredni proračunski uporabniki občinskega proračuna, javni gospodarski zavodi in javna podjetja, katerih ustanoviteljica je občina ter druge pravne osebe, v katerih ima občina neposredno ali posredno prevladujoč vpliv, se lahko zadolžujejo in izdajajo poročstva s soglasjem občine pod pogoji, ki jih določi občinski svet in če imajo te osebe zagotovljena sredstva za servisiranje dolga iz neproračunskih virov. Izdana soglasja se ne štejejo v največji obseg možnega zadolževanja občine, ki ga določa **10.b člen ZFO-1**. Soglasja izda OS.

Občina lahko skladno z Zakonom o samoprispevku uvede **samoprispevek** za izgradnjo ali rekonstrukcijo javne komunalne infrastrukture, javne prometne infrastrukture, javne infrastrukture na področju otroškega varstva, osnovnega šolstva, zdravstvenega varstva, kulture, športa in druge javne infrastrukture, ki jo zagotavlja občina. Samoprispevek je **namenski prihodek** občine. Uvede se za največ **pet let** in po prej opravljenem **referendumu**, 43 in sicer za celotno območje občine ali za del naselja, naselje ali več naselij.

9.4 PREMOŽENJE OBČINE

ZLS določa, da mora občina s premoženjem gospodariti kot dober gospodar. Pravila gospodarjenja s premoženjem temeljijo na **treh temeljnih načelih**:

- načelo dobrega gospodarja;
- načelo ohranjanja in obnavljanja premoženja;
- načelo omejenega razpolaganja s premoženjem.

Premoženje občine sestavljajo:

- nepremične in premične stvari v lasti občine;
- denarna sredstva;
- pravice.

Premoženje občine se skladno s **67. členom ZJF** deli na finančno in stvarno premoženje. **Finančno premoženje** zajema:

- denarna sredstva;
- terjatve;
- dolžniški vrednostni papirji ter delnice;
- deleži na kapitalu pravnih oseb in druge naložbe v pravne osebe.

K **stvarnemu premoženju** občine pa štejemo občinske premočnine in nepremičnine. Slednje so posebej pomembne in zajemajo stavbna zemljišča, stanovanja in poslovne stavbe, lokalne ceste, javne površine, kanalizacijsko omrežje, vodovod, vrtce in šole, zdravstvene domove idr.

Za **pridobivanje premoženja** lahko OS z **odlokom pooblasti župana**. Vrednost premoženja se izkazuje v premoženjski bilanci v skladu z zakonom.

9.5 PRORAČUN

Sestavo, pripravo in izvrševanje proračuna v svojem ureja ZJF.

9.5.1 Priprava

Proračun je **normativni akt občine**, ki zajema letni načrt prejemkov in izdatkov javne porabe občine v tekočem letu in določa način porabe javnih sredstev. Proračun **sprejme OS na predlog župana**.

Župan predloži predlog občinskega proračuna za prihodnje leto OS v **30 dneh** po predložitvi državnega proračuna v Državni zbor RS. Občinski proračun mora biti sprejet v roku, ki omogoča njegovo uveljavitev s **1. januarjem** leta, na katerega se nanaša. Lahko pa župan »*občinskemu svetu, skupaj s predlogom proračuna za naslednje proračunsko*

leta, predloži tudi predlog proračuna za leto, ki temu sledi, vendar samo znotraj mandatnega obdobja, za katero je bil občinski svet izvoljen (13.a člen ZJF)«.

Sestavo proračuna občine določa **10. člen ZJF** in je sestavljen iz treh delov:

- **splošni del** (bilanca prihodkov in odhodkov, račun finančnih terjatev in naložb ter račun financiranja);
- **posebni del** (finančni načrti neposrednih proračunskih uporabnikov);
- **načrt razvojnih programov** (letni načrti razvojnih programov neposrednih uporabnikov, ki so opredeljeni z dokumenti dolgoročnega razvojnega načrtovanja, s posebnimi zakoni ali drugimi predpisi).

Za **sprejem občinskega proračuna je pristojen OS**. Če proračun ni sprejet do roka, sprejme župan odločitev o **začasnem financiranju občine** in o tem obvesti OS in NO. Ta odločitev je lahko sprejeta največ za dobo **treh mesecev** in v tem času je poslovanje občine omejeno na tekoče poslovanje in onemogoča pripravo in izvajanje novih projektov ter naložb.

Župan je za **izvrševanje proračuna**, za zakonitost in namenskost porabe proračunskih sredstev **odgovoren OS** (4. člen ZJF). Za izvrševanje proračuna so predpisani **obvezni dokumenti**, in sicer od načrta nabav in gradenj, načrta delovnih mest in finančnih načrtov neposrednih proračunskih uporabnikov do trimesečnih kvot, mesečnega načrtovanja plačilne sposobnosti proračuna, finančnih načrtov neposrednih proračunskih uporabnikov do trimesečnih kvot, do zakonsko predpisanih rokov plačil. Posebej je opredeljeno tudi oblikovanje **proračunske rezerve** (48. in 49. člen ZJF), ki se oblikuje za primere odprave posledic naravnih nesreč.

Rebalans proračuna je eden od ukrepov izvajanja proračuna in pomeni ponovno uskladitev prihodkov in odhodkov že sprejetega proračuna. Rebalans sprejme OS na predlog župana, in sicer po enakem postopku, kot je predviden za sprejem proračuna.

V kolikor pride med letom do povečanja izdatkov ali zmanjšanja prejemkov zaradi novih obveznosti ali spremenjenih gospodarskih razmer, lahko občinska uprava županu predlaga **45 dnevno zadržanje izvrševanja nekaterih izdatkov** (40. člen ZJF). S tem ukrepom se lahko:

- ustavi prevzemanje obveznosti;
- predlaga podaljšanje pogodbenih rokov plačil;
- ustavi prerazporejanje proračunskih sredstev, potrebno zaradi prevzemanja obveznosti.

9.5.2 Poročanje

Skladno s **63. členom ZJF** mora župan OS **poročati o polletnem izvrševanju proračuna**, ki zajema pregled šest mesečnega poslovanja. Hkrati se tudi ocenjuje izvajanje proračuna do konca leta. Ocena realizacije prihodkov in odhodkov proračuna služi tudi za pripravo predloga proračuna za prihodnje leto.

Dokončno poročilo o izvrševanju občinskega proračuna in o realizaciji zastavljenih ciljev se pripravi z **zaključnim računom proračuna**. Zaključni račun svojega finančnega načrta mora pripraviti neposredni uporabnik občinskega proračuna skupaj z letnim poročilom za preteklo leto in ga **do 28. februarja** tekočega leta predložiti županu.

Župan pa pripravi predlog zaključnega računa občinskega proračuna za preteklo leto in ga predloži ministrstvu, pristojnemu za finance, **do 31. marca** tekočega leta. Predlog zaključnega računa občinskega proračuna mora župan predložiti v sprejem občinskemu svetu **do 15. aprila** tekočega leta.

9.5.3 Nadzor

Za spremljanje učinkovitosti in zakonitosti porabe proračunskega denarja je obvezen sprotni nadzor. Najvišji organ nadzora javne porabe v občini je NO (**32. člen ZLS**), poleg njega pa porabo proračunskih sredstev nadzirata še **Ministrstvo za finance** in **Računsko sodišče RS**.

45

Za vzpostavitev notranjega finančnega nadzora je odgovoren župan. Z notranjo revizijo se zagotavlja **sproten nadzor** poslovanja in porabe finančnih sredstev. V ta namen se lahko organizira služba notranje revizije v sklopu računovodske službe ali ločeno, lahko pa občina izvede notranjo revizijo z zunanjimi izvajalci.

10. VOLITVE

46 Volitve v občinske svete, volitve županov in volitve v svete krajevnih, vaških in četrtnih skupnosti ureja Zakon o lokalnih volitvah, ki v svojem 25. členu določa, da se te opravijo tretjo nedeljo v novembru.

Poznamo redne in predčasne volitve. Redne volitve se opravijo vsako četrto leto, predčasne pa če se občinski svet razpusti pred potekom štiriletne mandatne dobe in v primeru, če hkrati odstopi večina članov občinskega sveta.

10.1 VOLILNA PRAVICA

Člani OS, župani in člani svetov krajevnih, vaških in četrtnih skupnosti se volijo na podlagi **splošne in enake volilne pravice na svobodnih in neposrednih volitvah s tajnim glasovanjem**. Volijo se za obdobje **štirih let**.

Pravico voliti in biti voljen za člana OS ima **vsak državljan Republike Slovenije**, ki je na dan glasovanja dopolnil **18 let starosti in mu ni odvzeta poslovna sposobnost**. Pravico voliti župana ima vsak občan, ki ima **volilno pravico pri volitvah v OS**. Pravico voliti in biti voljen za člana OS imajo tudi državljani **drugih držav EU**, ki ima potrdilo o prijavi stalnega prebivanja in prijavljeno stalno prebivališče v Republiki Sloveniji oziroma potrdilo o prijavi prebivanja in prijavljeno začasno prebivališče v Republiki Sloveniji. Tujci iz tretjih držav, ki imajo dovoljenje za stalno prebivanje in prijavljeno stalno prebivališče v Republiki Sloveniji, imajo le aktivno volilno pravico, ne pa tudi pasivne. Ne eni ne drugi pa ne morejo kandidirati na županskih volitvah. Enako velja na volitvah v svete ožjih delov občin.

Volilno pravico ima volivec v občini, v kateri ima **stalno prebivališče**. Državljan druge države članice EU, ki nima prijavljenega stalnega prebivališča v Republiki Sloveniji, pa ima volilno pravico v občini, v kateri ima zadnje prijavljeno začasno prebivališče.

10.2 VOLILNI SISTEM

Volitve županov potekajo po (dvokrožnem) večinskem načelu, medtem ko se volitve članov OS izvajajo po (enokrožnem) večinskem ali proporcionalnem načelu.

Za župana je izvoljen kandidat, ki dobi **večino veljavnih glasov**. Če noben kandidat ni dobil večine glasov, se opravi drugi krog volitev med kandidatom, ki sta dobila največ glasov. Drugi krog rednih volitev razpiše Državna volilna komisija in se opravi 14 dni po prvem krogu volitev.

Število članov OS se določi glede na število prebivalcev v občini. Če šteje OS **manj kot 12 članov**, se člani volijo po **večinskem načelu**. Po takšnem sistemu bodo izvoljeni tudi predstavniki narodnih skupnosti. Če šteje OS 12 ali več članov, pa se člani občinskega sveta volijo po **proporcionalnem načelu**.

Pri volitvah po večinskem načelu se glasuje o **posameznih kandidatih**. Volivec lahko glasuje največ za toliko kandidatov, kolikor članov OS se voli v volilni enoti.

Pri proporcionalnih volitvah se glasuje o **listah kandidatov v volilni enoti**. Če se glasuje o listah kandidatov, lahko volivec glasuje samo za eno listo kandidatov. Volivec lahko na glasovnici pri listi kandidatov, za katero je

glasoval, označi kandidata, ki mu daje pri izvolitvi prednost pred ostalimi kandidati na listi (**preferenčni glas**). Volivec lahko da preferenčni glas samo enemu kandidatu z liste.

10.3 KANDIDIRANJE

10.3.1 Kandidiranje po večinskem načelu

48. člen ZLV določa, da »kandidate za člane OS, ki se volijo po večinskem načelu, določijo politične stranke v občini in volivci v volilni enoti.« Kandidate določijo s **tajnim glasovanjem**, po strankarskih pravilih, morajo pa sodelovati člani stranke iz občine.

Politična stranka lahko v posamezni volilni enoti določi največ toliko kandidatov, kolikor članov občinskega sveta se voli v volilni enoti.

Kandidate se lahko določi tudi s **podporo volivcev**. Da se bo nekdo lahko potegoval za sedež v OS, ga bo moral (oz. listo, na kateri bo kandidiral) v njegovi volilni enoti podpreti **najmanj odstotek** od števila volivcev v volilni enoti na dan razpisa volitev (ne manj kot 30 in ne več kot 1000).

Pri županskih kandidatih (**106. člen ZLV**) je prag za vstop v volilno tekmo nekoliko višji, in sicer **dva odstotka** od tistih, ki so na zadnjih volitvah v občini glasovali v prvem krogu županskih volitev (ne manj kot 15 in ne več kot 2500).

10.3.2 Kandidiranje po proporcionalnem načelu

65. člen ZLV določa, da »liste kandidatov za člane občinskega sveta, ki se volijo po proporcionalnem načelu, določijo politične stranke v občini in volivci v volilni enoti.«

Na listi kandidatov je lahko največ toliko kandidatov, kolikor članov občinskega sveta se voli v volilni enoti.

Kandidate se lahko določi tudi s **podporo volivcev**. Da se bo nekdo lahko potegoval za sedež v OS, ga bo moral (oz. listo, na kateri bo kandidiral) v njegovi volilni enoti podpreti **najmanj odstotek** od števila volivcev v volilni enoti na dan razpisa volitev (ne manj kot 30 in ne več kot 1000).

10.4 RAZPIS IN IZVEDBA VOLITEV

Redne volitve v OS razpiše **predsednik Državnega zbora RS** v juliju tistega leta, ko se opravijo redne volitve (**27. člen ZLV**).

Volilna kampanja se začne 30 dni pred dnevom glasovanja. 45 dni pred dnevom glasovanja morajo biti odprti tudi **transakcijski računi**. Občine bodo morale najpozneje 60 dni pred dnevom glasovanja določiti **plakata mesta**. Morebitni drugi krog županskih volitev razpisuje Državna volilna komisija (v nadaljevanju: DVK), in sicer 14 dni po dnevu prvega kroga volitev.

33. člen ZLV določa, da lokalne volitve vodijo in izvajajo **občinske volilne komisije**. Določene naloge pri izvedbi lokalnih volitev pa opravlja tudi DVK. **Posebna volilna komisija** pa se imenuje za volitve predstavnikov italijanske

in madžarske narodne skupnosti ter predstavnikov romske skupnosti. Člani volilnih organov imajo zaradi dela v volilnih organih ob vsakih volitvah pravico do **enkratnega nadomestila**.

Glasovanje na voliščih vodijo **volilni odbori**, in sicer se imenuje najmanj en volilni odbor za vsako volišče. Volilni odbor sestavljajo predsednik in parno število članov ter njihovi namestniki. Imenujejo se izmed občanov, ki imajo stalno prebivališče v občini. Politične stranke, druge organizacije občanov v občini in občani lahko najpozneje v desetih dneh po razpisu volitev dajo svoje predloge za imenovanja predsednika in članov volilnega odbora ter njihovih namestnikov občinski volilni komisiji.

Občinsko volilno komisijo imenuje **OS**, volilne odbore pa **občinska volilna komisija**. Njenega tajnika se imenuje na predlog občinske uprave. Volilne komisije se imenujejo za **štiri leta**, volilni odbori pa za **vsake volitve**. Če bi članom volilnih komisij prenehal mandat v času po razpisu volitev, se jim mandat podaljša do konca volitev.

Volilni organi za lokalne volitve so samostojni in neodvisni organi občin. Funkcija članov volilnih organov je **častna**. Člani volilnih organov imajo zaradi dela v volilnih organih ob vsakih splošnih volitvah pravico do enkratnega nadomestila.

46. člen ZLV določa, da so lahko pri delu občinske volilne komisije in volilnih odborov navzoči **zaupniki kandidatov in list kandidatov**. Predstavniki in zaupniki kandidatov in list kandidatov lahko opozorijo predsednika volilnega organa na nepravilnosti.

10.5 VOLITVE PRIPADNIKOV ITALIJANSKE, MADŽARSKE IN ROMSKE SKUPNOSTI

Predstavniki italijanske in madžarske narodne skupnosti ter predstavniki romske skupnosti se volijo po **večinskem načelu**.

Kandidate za člane OS — **predstavnik**e italijanske oz. **madžarske narodne skupnosti** določijo volivci - pripadniki navedenih skupnosti v občini s podpisi najmanj 15 volivcev (**49. člen ZLV**). Za **predstavnik**e **romske skupnosti** pa velja, da jih določijo volivci — pripadniki romske skupnosti v občini s podpisi najmanj 15 volivcev ali organ društvene organizacije Romov v občini (**49. člen ZLV**).

Pravico voliti in biti voljen za predstavnika italijanske in madžarske narodne skupnosti ter predstavnika romske skupnosti imajo pripadniki teh skupnosti, ki imajo volilno pravico. Za pripadnike narodnih skupnosti se pripravi tudi **posebne občinske volilne imenike**.

Na narodnostno mešanih območjih, kjer živa italijanska in madžarska narodna skupnost, imata narodni skupnosti v občinskem svetu **najmanj po enega predstavnika**. S statutom posamezne občine se določi neposredna zastopanost narodnih skupnosti tudi v drugih organih občine. Tudi na območjih, kjer živi avtohtono naseljena romska skupnost, imajo Romi v OS najmanj po enega predstavnika.

Pripadnikom italijanske in madžarske manjšine sodelovanje v občinskih svetih zagotavlja ustava.

10.6 VOLITVE V SVETE KRAJEVNIH, VAŠKIH IN ČETRTHNIH SKUPNOSTI

49

Istočasno kot redne volitve v OS, se opravijo tudi **redne volitve v svete krajevnih, vaških in četrtnih skupnosti**. Nadomestne volitve pa se opravijo, ko preneha mandat najmanj tretjini članov sveta (110. člen ZLV). Volitve v navedene svete razpiše župan, vodijo in izvajajo pa jih občinska volilna komisija.

Kandidate za člane sveta krajevne, vaške oziroma četrtne skupnosti se lahko določi s **podpisovanjem** skupine najmanj desetih volivcev, kandidate pa določijo tudi **politične stranke**, pri določanju katerih morajo sodelovati člani stranke, ki imajo volilno pravico in stalno prebivališče v občini.

Volilno pravico imajo volivci s stalnim prebivališčem v krajevni, vaški oziroma četrtni skupnosti.

10.7 VOLILNA KAMPANJA

Pravila volilne kampanje so določena v **Zakonu o volilni in referendumski kampanji** (v nadaljevanju: ZVRK), ki volilno kampanjo opredeljuje kot *»vse politične oglaševalske vsebine in druge oblike politične propagande, katerih namen je vplivati na odločanje volivcev pri glasovanju na volitvah.«*

2. člen ZVRK določa, da se *»volilna kampanja se lahko začne najprej 30 dni pred dnevom glasovanja, končati pa se mora najkasneje 24 ur pred dnevom glasovanja.«*

Za volilno kampanjo se šteje:

- propaganda v medijih, elektronskih publikacijah in propaganda z uporabo telekomunikacijskih sredstev;
- plakatiranje;
- javni shodi v zvezi z volilno kampanjo (predvolilni shodi).

Volilno kampanjo lahko organizirajo sam kandidat, predstavnik predlagatelja kandidatov ali list kandidatov, politična stranka ali druga pravna ali fizična oseba.

10.7.1 Financiranje volilne kampanje

Sredstva volilne kampanje so zakonsko omejena. Stroški volilne kampanje za volitve v OS ne smejo preseči **0,40 evra na posameznega volilnega upravičenca** v lokalni skupnosti (23. člen ZVRK).

Stroški volilne kampanje za volitve župana ne smejo preseči **0,25 evra na posameznega volilnega upravičenca** v lokalni skupnosti. Če pride do drugega kroga glasovanja, se stroški volilne kampanje za kandidata, ki na tem glasovanju kandidirata, lahko povečajo še za **0,15 evra** na posameznega volilnega upravičenca v lokalni skupnosti.

Lokalna skupnost pred začetkom volilne kampanje določi višino **delnega povračila stroškov organizatorjem volilne kampanje**. Lokalna skupnost lahko določi, da pripada delno povračilo stroškov samo organizatorjem volilne kampanje, ki so jim pripadli mandati v OS, in samo organizatorjem volilne kampanje za župana, katerih kandidati so dosegli določen odstotek od skupnega števila volilnih upravičencev, ki so glasovali, pri čemer odstotek, ki ga določi lokalna skupnost, ne sme presegati **10 odstotkov** (28. člen ZVRK).

Višina delnega povračila stroškov organizatorjem volilne kampanje na volitvah za člane OS ne sme presegati višine povračila za dobljeni glas organizatorjem volilne kampanje za poslance državnega zbora. Višina delnega

povračila stroškov organizatorjem volilne kampanje za župana ne sme presegati višine povračila za dobljeni glas organizatorjem volilne kampanje za predsednika republike. Če pride na volitvah za župana do drugega kroga glasovanja, sta kandidata, ki kandidirata v drugem krogu, upravičena do povračila stroškov le na osnovi dobljenih glasov v tem krogu.

Organizator volilne kampanje mora najkasneje **45 dni** pred dnem glasovanja na volitvah odpreti **poseben transakcijski račun z oznako »za volilno kampanjo«** in pri tem navesti tudi volitve, za katerega organizira kampanjo. Organizator volilne kampanje mora vsa finančna sredstva, ki jih sam nameni ali dobi od drugih pravnih ali fizičnih oseb za financiranje volilne kampanje, zbrati na tem transakcijskem računu. Vse stroške volilne kampanje mora organizator volilne kampanje poravnati izključno s tega računa. Ta račun je organizator volilne kampanje dolžan zapreti najkasneje v **štirih mesecih** po dnevu glasovanja. Dan zapadlosti posojil in rok odloga plačila ne smeta biti kasnejša od 30 dni pred rokom za zaprtje računa. Organizator volilne kampanje mora odpreti poseben transakcijski račun z oznako za volilno kampanjo preden opravi prvo finančno transakcijo, namenjeno volilni kampanji.

Organizator volilne kampanje mora v **15 dneh** po zaprtju transakcijskega računa predložiti OS in računskemu sodišču **poročilo** o vseh zbranih in porabljenih sredstvih za volilno kampanjo, prav tako pa mora poročilo o financiranju volilne kampanje predložiti Agenciji Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (AJPES) preko spletnega portala AJPES.

10.7.2 Volilna kampanja v medijih

Mediji morajo **najkasneje 45 dni pred dnem glasovanja na volitvah določiti in objaviti pravila** (obseg, pogoje in način) za izrabo **programskega časa oziroma časopisnega prostora** za predstavitev kandidatov, političnih strank in njihovih programov. Lokalna skupnost mora **najkasneje 60 dni pred dnem glasovanja na volitvah** javno objaviti pogoje za pridobitev pravice do uporabe plakatnih mest.

Lepljenje in nameščanje plakatov z oglaševalskimi vsebinami za volilno kampanjo je dovoljeno na plakatnih mestih, ki jih **določi lokalna skupnost**. Lokalna skupnost mora **brezplačno**, tudi brez plačila komunalne takse, zagotoviti vsem organizatorjem volilne kampanje enakopravnost pri lepljenju in nameščanju plakatov na teh plakatnih mestih, katerih število in skupna površina morata posameznemu organizatorju volilne kampanje omogočati vsaj osnovno informiranje volivcev o listi kandidatov ali kandidatu. Lokalna skupnost lahko določi tudi **dodatna plakatna mesta**, ki so organizatorjem volilne kampanje na razpolago pod določenimi pogoji in za plačilo.

Plakatiranje zunaj plakatnih mest je dovoljeno s **soglasjem lastnika oziroma upravljavca** reklamnih tabel, stavb, drugih objektov ali zemljišč. Za nameščanje teh plakatov ni dovoljeno predpisovati posebnega dovoljenja in zaračunavati komunalne takse.

Mediji morajo volilne oglaševalske vsebine objaviti z navedbo naročnika. Pri objavah raziskav javnega mnenja o kandidatih in političnih strankah v času volilne kampanje je treba navesti izvajalca, metodologijo in naročnika raziskave. 24 ur pred dnem glasovanja ni dovoljena objava raziskav javnega mnenja o kandidatih, listah kandidatov, političnih strankah.

11. SODELOVANJE OBČANOV PRI ODLOČANJU

Iz narave lokalne samouprave izhaja, da je pravica do neposrednega sodelovanja prebivalcev pri odločanju o najpomembnejših vprašanjih v lokalni skupnosti neločljiv del ustavne pravice do lokalne samouprave – 9. člen Ustave RS.

Občani lahko o zadevah lokalnega pomena odločajo tako **posredno kot neposredno**. Posredno odločajo prek svetov, katerih člani so izvoljeni na neposrednih in tajnih volitvah. Oblike neposredne demokracije pa določa **44. člen ZLS**, in te so:

- zbor občanov;
- referendum;
- ljudska iniciativa.

11.1 ZBOR OBČANOV

Gre za obliko neposrednega odločanja občanov in ga je treba posebej sklicati ali **za celotno občino** ali pa za njen **posamezni del**.

Zbor občanov **skliče župan** skladno s statutom občine, mora pa ga sklicati, če to zahteva **zakon, statut ali pa pet odstotkov volivcev** (45. člen ZLS). Način sklica zbora občanov je določen v statutu, lahko pa ga skliče župan na lastno pobudo ali na pobudo OS ali sveta ožjega dela občine.

Skladno s **45. členom ZLS** občani na zboru obravnavajo posamezne zadeve, oblikujejo stališča, dajejo predloge, pobude in mnenja ali odločajo. V statutu občine je določeno, koliko prebivalcev mora sodelovati na zboru, da so zadeve veljavno sprejete, in kako so k temu zavezani občinski organi.

Zbor občanov se od drugih oblik odločanja, predvsem od referenduma, razlikuje po tem, da gre za bolj **spontano in neformalizirano** odločanje, pri katerem lahko sodelujejo vsi občani z volilno pravico.

11.2 REFERENDUM

ZLS ureja naknadni referendum in posvetovalni referendum, na katerih odločajo prebivalci z volilno pravico.

Na **naknadnem referendumu** se odloča o **splošnem aktu občine** (statut, odlok, odredba, pravilnik, navodilo), ni pa mogoče odločati o proračunu občine, zaključnem računu občine in aktih, s katerimi se predpisujejo občinski davki in druge dajatve. Referendum se opravi kot naknadni referendum, na katerem je odločitev ali zavrnjena ali potrjena.

OS razpiše naknadni referendum na predlog **župana ali člana OS**, mora pa ga razpisati, če to zahteva najmanj **pet odstotkov volivcev v občini in če tako določa zakon ali statut občine**. V **46. členu ZLS** je določeno, da je treba predlog za razpis referenduma vložiti na OS oziroma ga pisno seznaniti s pobudo volivcev za vložitev zahteve za razpis referenduma v 15 dneh po sprejemu splošnega akta. Tako župan zadrži objavo splošnega akta

do odločitve o predlogu ali pobudi oziroma do odločitve na referendumu. Če je sprejeti splošni akt ali njegove posamezne določbe na referendumu potrjen, ga mora župan objaviti z **objavo izida referenduma**. Če pa je splošni akt ali njegove posamezne določbe zavrnjene, se ta ne objavi, dokler se ob upoštevanju volje volivcev ne spremeni. Odločitev volivcev na referendumu zavezuje občinski svet do konca njegovega mandata.

Z namenom ugotovitve volje občanov lahko OS pred odločanjem o posameznih vprašanjih iz svoje pristojnosti razpiše tudi **svetovalni referendum** (46.b člen TLS). Rezultat na svetovalnem referendumu ne zavezuje občinskih organov. **Pobudo volivcem** za vložitev zahteve za razpis svetovalnega referenduma lahko vložijo vsaki volivec, politična stranka v občini ali svet ožjega dela občine. Pobuda mora vsebovati **zahtevo** za razpis z jasno izraženim vprašanjem, ki naj bo predmet referenduma, in **obrazložitev**. Statut občine pa lahko določi, da mora biti pobuda podprta z določenim številom podpisov volivcev.

Občinski svet razpiše referendum **v 15 dneh** po sprejemu odločitve o razpisu referenduma (47.a člen ZLS). Z **aktom o razpisu referenduma** se določi vsebino vprašanja, o katerem se bo odločalo na referendumu. Določi pa se tudi dan razpisa, referendumsko območje in dan glasovanja. Akt o razpisu referenduma se objavi na način, ki je določen s statutom občine.

Odločitev na referendumu je sprejeta, če zanjo glasuje **večina volivcev, ki so glasovali**.

Občinska volilna komisija pošlje OS **poročilo o izidu glasovanja** na referendumu in ga objavi na način, ki je določen v statutu občine.

11.3 LJUDSKA INICIATIVA

48. člen ZLS določa, da **lahko pet odstotkov volivcev** v občini zahteva razveljavitev ali izdajo splošnega akta ali druge odločitve iz pristojnosti OS ali drugega občinskega organa.

Glede same vložitve zahteve in postopka izpeljave se uporabljajo določbe ZLS, ki urejajo referendumsko vprašanje.

Organ, na katerega je zadeva naslovljena, mora odločiti o zahtevi v roku, določenem v statutu občine, najkasneje pa v **treh mesecih** od vložitve zahteve.

12. JAVNE SLUŽBE

53

Ena izmed pomembnejših funkcij lokalne samouprave je **kvalitetna oskrba občanov z javnimi dobrinami**. Večina teh se zagotavlja v okviru sistema javnih služb. Zakon določa, da občina zagotavlja opravljanje javnih služb, ki jih **sama** določi, in tistih, za katere tako določa **zakon** (lokalne javne službe).

Način in oblike izvajanja gospodarskih javnih služb določa **Zakon o gospodarskih javnih službah** (v nadaljevanju ZGJS). Ta v svojem **2. členu** določa, da se »*gospodarske javne službe določijo z zakoni s področja energetike, prometa in zvez, komunalnega in vodnega gospodarstva in gospodarjenja z drugimi vrstami naravnega bogastva, varstva okolja ter zakoni, ki urejajo druga področja gospodarske infrastrukture.*«

Obvezne gospodarske službe, ki jih zagotavlja občina so:

- oskrba s pitno vodo;
- odvajanje in čiščenje odpadnih voda;
- ravnanje s komunalnimi odpadki in odlaganje ostankov;
- urejanje in čiščenje javnih površin;
- gasilstvo;
- gospodarjenje s stavbnimi zemljišči.

Način opravljanja javne gospodarske službe predpiše občina z **odlokom**.

Skladno s **6. členom ZGJS** občina zagotavlja gospodarske javne službe v sledečih oblikah:

- »v režijskem obratu, kadar bi bilo zaradi majhnega obsega ali značilnosti službe neekonomično ali neracionalno ustanoviti javno podjetje ali podeliti koncesijo,
- v javnem gospodarskem zavodu, kadar gre za opravljanje ene ali več gospodarskih javnih služb, ki jih zaradi njihove narave ni mogoče opravljati kot profitne oziroma če to ni njihov cilj,
- v javnem podjetju, kadar gre za opravljanje ene ali več gospodarskih javnih služb večjega obsega ali kadar to narekuje narava monopolne dejavnosti, ki je določena kot gospodarska javna služba, gre pa za dejavnost, ki jo je mogoče opravljati kot profitno,
- z dajanjem koncesij.«

Zaradi gospodarnejšega in učinkovitejšega zagotavljanja javnih služb lahko dvoje ali več občin skupaj ustanovi **javni zavod ali javno podjetje**. Občinski sveti udeleženi občin ustanovijo **skupni organ**, ki ga sestavljajo župani. **Akt o ustanovitvi skupnega organa** določa naloge, organizacijo dela, način sprejemanja odločitev, financiranje in delitev stroškov med občinami. Skupni organ opravlja naloge v imenu in za račun občin, ki so ga ustanovile. Sedež organa je v občini, v kateri je sedež javnega zavoda ali javnega podjetja. Strokovne naloge za organ opravlja občinska uprava občine, v kateri je njegov sedež.

Gospodarske javne službe se **financirajo** s ceno javnih dobrin, iz proračunskih sredstev in iz drugih virov, določenih z zakonom ali odlokom lokalne skupnosti. Gospodarske javne službe naj bi se financirale z zaračunavanjem storitev, ki jih plačujejo uporabniki javnih dobrin na podlagi vnaprej določenih tarif, taks, nadomestil ali povračil.

Cene se določajo in oblikujejo na način, določen v zakonu, podzakonskem predpisu ali odloku lokalne skupnosti. Gospodarske javne službe, s katerimi se zagotavljajo javne dobrine, katerih uporabniki niso določljivi ali katerih uporaba ni izmerljiva, se financirajo iz sredstev proračuna.

Skladno z določil ZGJS ima **OS sledeče pristojnosti:**

- z odlokom predpiše način opravljanja lokalne gospodarske javne službe;
- z odlokom predpiše izbirne lokalne gospodarske javne službe;
- sprejme program javnega gospodarskega zavoda in javnega podjetja za obvladovanje kakovosti poslovanja;
- z odlokom lahko predpiše pogoje in način javne, posebne in podrejene rabe objektov in naprav, namenjenih za izvrševanje lokalnih gospodarskih javnih služb;
- poveri opravljanje strokovno tehničnih, organizacijskih in razvojnih nalog na področju gospodarskih javnih služb za to usposobljeni organizaciji ali podjetju;
- z odlokom ustanovi javni holding za področje posamezne ali več lokalnih gospodarskih javnih služb;
- za posamezno ali več gospodarskih javnih služb ustanovi telesa za varstvo uporabnikov javnih dobrin;
- z odlokom organizira režijski obrat kot organizacijsko enoto uprave oziroma službe lokalne skupnosti;
- z aktom o ustanovitvi (odlokom) ustanovi javni gospodarski zavod za opravljanje ene ali več gospodarskih dejavnosti, kadar se v celoti izvajajo kot neprofitne, njihovo izvajanje pa zahteva samostojno organizacijo izven uprave lokalne skupnosti;
- izvaja ustanoviteljske pravice v javnem gospodarskem zavodu;
- imenuje člane upravnega odbora javnega gospodarskega zavoda;
- ustanovi javno podjetje;
- izvaja ustanoviteljske pravice v javnem podjetju;
- z odlokom določi primere, ko opravljanje določene dejavnosti kot koncesionirane gospodarske javne službe ni mogoče;
- s koncesijskim aktom (odlok) določi predmet in pogoje opravljanja posamezne lokalne gospodarske javne službe;
- na podlagi vloge o zainteresiranosti začne postopek za izdajo koncesijskega akta;
- odloči o prisilnem odkupu koncesije;
- odvzame koncesijo koncesionarju;
- odloči o prevzemu koncesionirane lokalne gospodarske javne službe v režijo;
- izda dovoljenje za prenos opravljanja koncesionirane lokalne gospodarske javne službe s koncesionarja na drugo osebo;
- prenese opravljanje koncesionirane gospodarske javne službe s koncesionarja na drugo osebo;
- z odlokom določi način in postopek oblikovanja cen dobrin in storitev lokalne gospodarske javne službe;
- v proračunu zagotovi sredstva za financiranje javnih dobrin lokalnih gospodarskih javnih služb, katerih uporabniki niso določljivi ali katerih uporaba ni izmerljiva;
- za financiranje lokalnih gospodarskih javnih služb lahko predpiše davek v skladu s predpisi, ki urejajo financiranje javne porabe in nalog lokalnih skupnosti;
- odloči o dodelitvi bonov (voucherjev) uporabnikom javnih dobrin.

Skladno z določil ZGJS ima **OU sledeče pristojnosti:**

- opravlja strokovno-tehnične, organizacijske in razvojne naloge na področju gospodarskih javnih služb;
- odloči o pravici uporabnika storitev lokalne gospodarske javne službe;
- objavi javni razpis za pridobitev koncesionarjev;
- z upravno odločbo odloči o izbiri koncesionarja.

V pristojnost župana pa je, da z izbranim koncesionarjem sklene **koncesijsko pogodbo**.

56 Povezovanje občin v interesne zveze in združenja urejata **86. in 86a. člen ZLS**.

13. POVEZOVANJE OBČIN

13.1 INTERESNA ZVEZA OBČIN

ZLS določa, da lahko občine zaradi skupnega urejanja in izvajanja posameznih upravnih nalog ter izvajanja skupnih razvojnih in investicijskih programov ustanovijo **interesne zveze**. Interesna zveza je oseba javnega prava, njeno poslovanje – pravice, obveznosti in odgovornosti so opredeljene v ustanovnem aktu zveze.

Zveza ima **svet**, ki ga sestavljajo župani občin ustanoviteljic. Z aktom o ustanovitvi zveze je določeno število predstavnikov OS občin ustanoviteljic. Vsaka od ustanoviteljic mora imeti **vsaj dva** člana sveta in nobena ne več kot polovice članov sveta. Z aktom o ustanovitvi se določijo:

- ime in sedež zveze;
- naloge, ki jih bodo ustanoviteljice urejale in izvajale;
- začetek delovanja in prenehanje zveze;
- pristojnosti zveze;
- sestava, organizacija in način odločanja sveta;
- zagotavljanje sredstev za delovanje in izvajanje nalog zveze;
- zastopanje zveze;
- pravice, obveznosti in odgovornosti ustanoviteljic;
- načela urejanja medsebojnih premoženjskih in drugih razmerij;
- predpisi in drugi akti iz pristojnosti občinskih organov, ki jih sprejema svet zveze.

13.2 ZDRUŽENJE OBČIN

Občine lahko zaradi predstavljanja in uveljavljanja lokalne samouprave in skupnega zagotavljanja svojih interesov ustanovijo **združenje**. ZLS natančneje določa pogoje in postopek za pridobitev statusa reprezentativnega združenja. Združenje ima status osebe javnega prava, njegovo poslovanje je opredeljeno z aktom o ustanovitvi združenja.

Ustanoviteljice združenja z aktom o ustanovitvi določijo:

- ime in sedež združenja;
- organe združenja;
- financiranje združenja;
- nadzor nad poslovanjem;
- cilje in naloge združenja;
- pravice, obveznosti in odgovornosti združenja v pravnem prometu;
- zastopanje združenja;
- pravice in obveznosti članic;
- način včlanjevanja oziroma prenehanja članstva;
- prenehanje poslovanja združenja.

Združenje **zastopa interese svojih članic** pred državnimi organi, kadar ti oblikujejo ali sprejemajo zakone ali druge predpise, s katerimi se določajo naloge, pravice, obveznosti in odgovornosti občin, ali se s predpisi kako drugače posega v njihove koristi.

94. člen ZLS jasno določa, da mora biti s strani pripravljavcev zakonov in podzakonskih predpisov pred dokončnim oblikovanjem zakonov in drugih predpisov, ki zadevajo področje delovanja občin, zagotovljeno **ustrezno sodelovanje** z združenji občin.

V okviru združenja delujejo različne **strokovne službe**, ki opravljajo naloge obveščanja občin, skrbijo za pripravo izobraževanj za predstavnike občin, zagotavljajo strokovno pomoč občinam in zvežam občin. Združenje lahko ustanovi skupne strokovne službe, ki po pooblastilu izvajajo naloge za članice združenj.

V Sloveniji delujejo **tri združenja občin**, in sicer:

- Združenje občin Slovenije - ustanovljeno **2. februarja 1999** na pobudo **desetih manjših občin** (Beltinci, Borovnica, Divača, Naklo, Podvelka-Ribnica, Preddvor, Rogašovci, Starše, Sv. Jurij ob Ščavnici in Vodice), razloga za ustanovitev sta bila predvsem dva: **porast števila občin** in **neustrezno financiranja občin**. Nove občine so bile praviloma brez vsakršne upravne infrastrukture in niso imele zagotovljene tako rekoč nobenih lastnih prihodkov;
- Skupnost občin Slovenije - Skupnost občin Slovenije (SOS) ima sedež **v Mariboru**. Ustanovljena je bila leta **1992.**;
- Združenje mestnih občin Slovenije - Združenje ima sedež **v Ljubljani** in je bilo ustanovljeno v letu **2010** in ima sedež v Ljubljani.

Merila in postopek za sestavo stalnega predstavništva reprezentativnih združenj občin za sodelovanje z državnimi organi ter njihovih delegacij v mednarodnih organizacijah občin in v drugih mednarodnih organizacijah določa **Vlada RS**. Pri tem se upošteva načelo, da se število članov posameznih delegacij določi po proporcionalnem načelu glede velikosti združenja in na ta način zagotovi, da ima vsako reprezentativno združenje v delegaciji **vsaj enega predstavnika**, kadar število članov delegacije to dopušča.

Sredstva za delegacije reprezentativnih združenj v organih **Sveta Evrope in Evropske unije**, ki bremenijo države, se zagotovijo v državnem proračunu.

14. MEDNARODNO POVEZOVANJE OBČIN

58 Občine se v mednarodnem okviru povezujejo pri pripravi različnih projektov, ki so financirani s strani EU.

Občine se povezujejo tudi s pobratenji in tako sodelujejo pri organizaciji različnih dogodkov in izobraževanj. Sodelovanje se vzpostavlja tudi na kulturnih in športnih področjih. Pobratenja se tako sklepajo na področjih varstva in zaščite okolja, prostorskega načrtovanja, poklicnega usposabljanja, integracije invalidov, emigrantov in socialno ogroženih, na področju brezposelnosti, preprečevanja kriminala, mladinske politike in varstva otrok, spodbujanja različnih gospodarskih dejavnosti itd.

Na ta način lahko občine pridobijo pomembne informacije o delovanju in organizaciji lokalne samouprave v tujini ter izkušnje za nadaljnje delo.

15. VARSTVO LOKALNE SAMOUPRAVE

91. člen ZLS določa, da lahko občina oz. pokrajina »**vloži zahtevo za presojo ustavnosti in zakonitosti predpisov države pri Ustavnem sodišču RS, s katerimi se posega v ustavni položaj in pravice lokalne skupnosti.**« 59

Ob navedenem lahko v upravnem sporu spodbija konkretne upravne akte in ukrepe, s katerimi državni organi izvršujejo oblastni nadzor.

Občina ima v postopku, v katerem se odloča o pravicah in obveznostih posameznikov in organizacij pred državnimi organi, položaj stranke, če so s temi akti neposredno prizadete njene pravice in koristi, določene z ustavo in zakoni.

Državni zbor RS mora pred sprejemom zakonov in drugih predpisov, ki se v skladu z ustavo tičejo koristi samoupravnih lokalnih skupnosti, pridobiti njihovo mnenje. Če se predpis nanaša na posamezno samoupravno lokalno skupnost in posega v njene koristi, jo je treba seznaniti z namenom takšnega predpisa pred njegovim sprejemom.

Vlada RS mora pred sprejetjem predlogov zakonov oziroma preden jih predloži Državnemu zboru RS v sprejem in pred sprejetjem drugih predpisov iz svoje pristojnosti, ki zadevajo pristojnosti, delovanje in financiranje občin, zagotoviti ustrezno sodelovanje združenj občin. Navedeno pa se smiselno uporablja tudi, kadar posamezen minister sprejema predpis iz svoje pristojnosti.

16. LITERATURA IN PRAVNI VIRI

60 LITERATURA:

- Dr. Katarina Žagar, Lokalna samouprava (organizacija in funkcija), Ljubljana 2007
- Dr. Franc Grad, mag. Janez Pogorelec, Državna ureditev, Ljubljana 2005
- Katalog pristojnosti občin, Lex localis; <http://www.lex-localis.info/>
- Dr. Stane Vlaj, Vodnik po slovenski lokalni samoupravi, Ljubljana 2001

PRAVNI VIRI:

- Ustava Republike Slovenije, Ur. l. RS, št. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03 – UZ3a, 47, 68, 69/04 – UZ14, 69/04 – UZ43, 69/04 – UZ50, 68/06 – UZ121,140,143, 47/13 – UZ148, 47/13 – UZ90,97,99 in 75/16 – UZ70a
- Zakon o ratifikaciji Evropske listine o lokalni samoupravi, Ur. l. RS, št. [57/96](#)
- Zakon o lokalni samoupravi (ZLS), Uradni list RS, št. [94/07](#) – uradno prečiščeno besedilo, [76/08](#), [79/09](#), [51/10](#), [40/12](#) – ZUJF, [14/15](#) – ZUUJFO, [11/18](#) – ZSPDSL-1, [30/18](#), [61/20](#) – ZIUZEOP-A in [80/20](#) – ZIUOOPE
- Zakon o lokalnih volitvah (ZLV), Uradni list RS, št. [94/07](#) – uradno prečiščeno besedilo, [45/08](#), [83/12](#), [68/17](#) in [93/20](#) – odl. US
- Zakon o volilni in referendumski kampanji (ZVRK), Uradni list RS, št. [41/07](#), [103/07](#) – ZPolS-D, [11/11](#), [28/11](#) – odl. US in [98/13](#)
- Zakon o dostopu do informacij javnega značaja (ZDIJZ), Uradni list RS, št. [51/06](#) – uradno prečiščeno besedilo, [117/06](#) – ZDavP-2, [23/14](#), [50/14](#), [19/15](#) – odl. US, [102/15](#) in [7/18](#)
- Zakon o gospodarskih javnih službah (ZGJS), Uradni list RS, št. [32/93](#), [30/98](#) – ZLPP0, [127/06](#) – ZJZP, [38/10](#) – ZUKN in [57/11](#) – ORZGJS40
- Zakon o integriteti in preprečevanju korupcije (ZIntPK), Uradni list RS, št. [69/11](#) – uradno prečiščeno besedilo, [158/20](#) in [3/22](#) – ZDeb
- Zakon o financiranju občin (ZFO-1), Uradni list RS, št. [123/06](#), [57/08](#), [36/11](#), [14/15](#) – ZUUJFO, [71/17](#), [21/18](#) – popr., [80/20](#) – ZIUOOPE, [189/20](#) – ZFR0, [207/21](#) in [44/22](#) – ZVO-2)
- Zakon o javnih financah (ZJF), Uradni list RS, št. [11/11](#) – uradno prečiščeno besedilo, [14/13](#) – popr., [101/13](#), [55/15](#) – ZFisP, [96/15](#) – ZIPRS1617, [13/18](#) in [195/20](#) – odl. US
- Zakon o računovodstvu (ZR) Uradni list RS, št. [23/99](#), [30/02](#) – ZJF-C in [114/06](#) – ZUE)
- Zakon o samopriskrbi (ZSam-1) Uradni list RS, št. [87/01](#)
- Uredba o registru pravnih aktov lokalnih skupnosti, Uradni list RS, št. [103/22](#)
- Uredba o posredovanju in ponovni uporabi informacij javnega značaja, Uradni list RS, št. [24/16](#)
- Uredba o notranji organizaciji in sistematizaciji, delovnih mestih in nazivih v organih državne uprave ter v pravosodnih organih, Uradni list RS, št. [58/03](#), [81/03](#), [109/03](#), [43/04](#), [58/04](#) – popr., [138/04](#), [35/05](#), [60/05](#), [72/05](#), [112/05](#), [49/06](#), [140/06](#), [9/07](#), [33/08](#), [66/08](#), [88/08](#), [8/09](#), [63/09](#), [73/09](#), [11/10](#), [42/10](#), [82/10](#), [17/11](#), [14/12](#), [17/12](#), [23/12](#), [98/12](#), [16/13](#), [18/13](#), [36/13](#), [51/13](#), [59/13](#), [14/14](#), [28/14](#), [43/14](#), [76/14](#), [91/14](#), [36/15](#), [57/15](#), [4/16](#), [44/16](#), [58/16](#), [84/16](#), [8/17](#), [40/17](#), [41/17](#), [11/19](#), [25/19](#), [54/19](#), [67/19](#), [89/20](#), [104/20](#), [118/20](#), [168/20](#), [31/21](#), [54/21](#), [203/21](#), [29/22](#), [80/22](#) in [103/22](#)
- Pravilnik o omejitvah in dolžnostih uradnih oseb v zvezi s sprejemanjem daril, Uradni list RS, št. [106/21](#) in [110/21](#) – popr.

Združenje občin Slovenije
Dunajska 156, 1000 Ljubljana, Slovenija
Tel: +386 (01) 230 63 32
www.zdruzenjeobcin.si, info@zdruzenjeobcin.si